

Om Dyrkningen af Maltbyg.

Foredrag i det kgl. danske Landhusholdningselskab den 17de Marts 1880
af Redaktør Erhard Frederiksen.

Maltbygdyrkningen maa afgjort betegnes som en Hovedsag for vort Landbrug, og som saadan er den ogsaa bleven anerkjendt ved den Døftelse, som den har været underkastet i de senere Aar ved Selskabets Møder. Det maa ansees for at være til stort Gavn, at Maltbygsspørgsmaalet er bragt ind under den videnskabelige Behandling, saaledes som det f. Ex. er skeet ved afdøde Assistent Petris Analyser og ved Adjunkt Grønlands Undersøgelser ved Mikroskopet, hvoraf der allerede foreligger saa interessante Resultater. Der er næppe Tvivl om, at der vil komme noget Nyttigt ikke alene i videnskabelig Henseende, men ogsaa af umiddelbar praktisk Betydning for Landbruget ud af en Fortsættelse af disse Undersøgelser navnlig i Forbindelse med talrigere kemiske Analyser. Der er for Byggets Vedkommende næppe endnu foretaget tilsvarende i andre Lande, i alt Fald ikke der, hvor man nærmest skulde søge dem, — i Storbritannien. Her maatte man dog antage, at dette, hvilke kemiske og fysiologiske Egenskaber det er, der gjøre Bygget til sin Maltvare, maatte have særlig Interesse for den storartede Bryggeindustri. — Maltskatten, der svares med over 10 Kroner pr. Td. og udredes af et vist Kvantum færdig Malt, forøger selvfølgelig i høj Grad den økonomiske Betydning af Byggets Kvalitet. Men de, der ar-

bejde med Kemien ved de store Bryggerier, have endnu ikke bestjæftiget sig med denne Sag; de have stadig havt fuldt op af andre, nærmere liggende Spørgsmaal at klare.

Den Del af Maltbhyspørgsmaalet, som ligger nærmest for mig, er Dyrkningens praktiske Side. Til denne er der flere Gange blevet ydet Bidrag af stor Interesse ved Selskabets Møder, navnlig af Kaptajn Jacobsen, Grosserer Puggaard, Etatsraad Tesdorpf og Flere. Ved min Omtale af Enkelthederne kan jeg derfor fatte mig kort paa de Punkter, der væsentligst allerede ere belyste, men jeg kan dog ikke undgaa at berøre nogle af de samme Forhold, som allerede tidligere ere behandlede. Jeg har personlig i ikke saa faa Aar havt Anledning til at holde min Opmærksomhed særlig henvendt paa Maltbhyspørgsmaalet. I min Praxis som Landmand har det hørt til mine Hovedopgaver paa Sorder, der ikke tidligere havde produceret fin Maltvare, at bringe de rette Midler i Anvendelse for at bringe Kvaliteten saa højt op som mulig. I preussisk Sachsen (Saaleegnen) og i England har jeg ved gjentagne landøkonomiske Rejser havt denne Sag særlig for Øje. Sidst har dette været Tilfældet i forrige Sommer, og det er nærmest for i denne Henseende at aflægge Regnskab for en 6 Ugers Rejse i England, som jeg ved Stipendium fra det kgl. danske Landhusholdningselskab og det Classenske Fideicommis blev sat istand til at udføre, at jeg har anseet det som Pligt at bringe dette Æmne frem ved et Møde i det høje Selskab.

I England lagde jeg an paa at søge Oplysning ved Besøg hos Kjøbmænd, der havde størst Kjenndskab til Bygforretningen, og navnlig i saadanne Bryggerier og Maltgjørier, som stille de største Fordringer til Kvaliteten. Og dernæst søgte jeg i Landbruget særlig Oplysning om visse Forhold af ikke ringe Interesse, som nogle Egne af England især ere istand til at give. Det var væsentligst i London, i Bryggerbyen Burton og i Hull samt i Grevestaberne Hampshire, Suffolk og hos Major Hallett ved Brighton, at

jeg var saa heldig at finde den Oplysning, jeg maatte ønske.

Vi exportere aarlig ca. 1,100,000 Tdr. — i 1879 endog ca. 1,400,000 Tdr. — Byg, og Byg indtager 25 pCt. af det besaaede Areal. Svormegget indenlandsk, fint Maltbyg vore egne Bryggerier aarlig forbruge, er det næppe muligt at oplyse; men deri, at vi kun udføre 1,100,000 Tdr. aarlig, saa godt som Altsammen til England, af Afgrøden paa 5—600,000 Tdr. Land — og deraf ca. 330,000 Tdr. Land paa Øerne —, maa sikkert findes et Bevis for, at i hvert Fald kun en forholdsvis ringe Del af Produktionen er fin Maltvare. Da Forskjellen i Pris mellem de fineste og de simplere Varer er saa overordentlig stor og stadig bliver større, er det Millioner, som det vilde indbringe Landet, om Kvaliteten i det Hele væsentlig kunde forbedres. Men det, der efter mit Skjøn navnlig for Djeblicket maa trænge Bygspørgsmaalet stærkt i Forgrunden, er, at det for Bygudførselen til det engelske Marked gjælder i samme Grad som for Smør, at der nødvendig maa leveres en Vare af fortrinlig Kvalitet, naar vi vilde bevare Markedet. Byg er endnu ikke under den overvældende Konkurrence som f. Ex. Hvede. Men Forbruget er ogsaa langt mere begrænset, og Konkurrencen er allerede stor nok i Forhold dertil.

I. Forsyningen af det engelske Marked.

Storbritannien hoster selv $\frac{2}{5}$ til $\frac{3}{5}$ af sit Forbrug. Af de 6—7 Mill. Tdr. Byg, som Storbritannien aarlig indfører, tages de finere Maltvarer fra Mellemthyskland, navnlig fra Saalebassinet, Bøhmen og Mähren, Ungarn, Frankrig, navnlig Egnene om Sarthe og Mayenne, Saumur- og Baucene og endelig Danmark*). Noget god Maltvare tilføres

*) Der fremvistes en Samling Prøver af de fineste Maltbygsorter, som findes i det engelske Marked, fra England, Frankrig og Tyskland ved Siden af Prøver af godt Maltbyg fra Skotland og Kalifornien.

ogfaa fra Danzig og Oderbruck, fra Egypten og Chili, og det betales godt, kjøndt der maa et særligt Arrangement med Hensyn til Maltstattsens Opkrævelse, for at det skal kunne svare Regning at bruge disse Egnes Bygforter. Amerika indfører ogfaa allerede godt Maltbyg. Der findes blandt de fremviste Prøver 2 Prøver kalifornisk Byg. Det er dog ikke meget respekteret, og man siger i England, at det kan være godt (melet) i det ene Aar, men ubrugeligt (glasset) det næste Aar. Amerikas primitive Kultur og Klimaforhold synes for Øjeblikket at forhindre Produktionen af stadig fine Barer der. Men dernæst fremgaaer det af de forenede Staters Statistik, der udviser et Bygareal af kun ca. $\frac{1}{10}$ af Hvedens og ca. $\frac{1}{25}$ af Majsens, at Byg hører til de Produkter, der for Øjeblikket ikke ville trykkes stærkt af den amerikanske Konkurrence, en naturlig Folge af Amerikas primitive Landbrugsforhold.

Nedenstaaende Tabel fremstiller Importen til det engelske Marked i 1878 efter den officielle engelske Statistik.

Tab. I. Storbritanniens Indførsel af Byg fra forskjellige Lande i 1878.

Landene.	Daukte Centner.	Salt Værdi. Kroner.	Værdi pr. Centner. Kroner.
Nord-Rusland	633,000	4,300,000	6.73
Syd-Rusland	4,119,000	22,200,000	5.38
Sverig	460,000	4,000,000	8.72
Danmark	1,825,000	16,200,000	8.89
Tyskland	3,100,000	27,000,000	8.72
Holland	69,000	600,000	8.89
Frankrig	452,000	4,000,000	8.89
Østerrigiske Lande	81,000	800,000	9.45
Egypten	1,011,000	5,700,000	5.64
Wallachiet og Moldau	1,052,000	5,500,000	5.26
Forenede Stater i Nordamerika	1,067,000	7,800,000	7.33
Britisk Amerika (Kanada)	57,000	400,000	6.97
Andre Lande	14,000	100,000	6.88
Salt	13,940,000	c. 100,000,000	Gjennemsnitl. c. 7.00

Disse Tal ere af betydelig Interesse for os. Det maa iagttages, at medens Tallene, som angive Kvantummet, kunne antages at være fuldkommen rigtige, saa kunne de Tal næppe være fuldt paalidelige, som angive Værdierne, uagtet der i England gjøres store Opoffrelser for at indsamle slige Data. Værdien af vor Produktion synes saaledes for højt anslaaet. Forholdet mellem Landene er dog sikkert nogenlunde rigtigt og er af betydelig Interesse at iagttage. Paa Tabellen maa da først fremhæves, hvilken forholdsvis betydelig Rolle vor Produktion spiller i Importen. Ruslands store Import har mindre Betydning for os i Konkurrencen, fordi Kvaliteten er saa lav. Tyskland importerer kun $\frac{1}{3}$ mere end vi, og vi importere 4 Gange saa meget som Frankrig. Kun det lille Beløb for Østerrig er anslaaet til højere Værdi end vort Byg. Det maa dog selvfølgelig erindres, at en Del af Tysklands Byg, som kommer fra Sukkerroegnene i Mellemtyskland, er mindst lige saa meget værd som det bøhmiske Byg og beløber sig til meget større Mængder. Amerikas Indførsel er forholdsvis ikke stor og ikke meget værd. Konkurrencen for os findes altsaa især fra Sverige, Tyskland, Frankrig og Østerrig. Af disse Tal synes allerede at fremgaa, at naar vi blot ville det, kunne vi holde os paa Højden i Konkurrencen.

Forholdet paa det engelske Marked er efter mit Skøn nærmere at karakterisere saaledes: England og Saaleegnen levere det bedste Maltbyg. Naar Vejrforholdene ere gunstige, er der næppe noget Byg fra andre Lande, som overgaaer det bedste engelske, der produceres f. Ex. i Norfolk eller Suffolk eller paa de frugtbare Kridtjorder i Hampshires Dalstrøg. I ugunstige Aar for Englands Høst er Saalebygget, det franste fra Vienne og Saumur og det bøhmiske Byg meget søgt til høje Priser. De store Firmaer i Burton, som Bass & Co, Alfopp & Sons osv. sende da deres Agenter til selve Produktionsstedet for at gjøre Optjeb uden at tinge om Prisen. Englands Høst er i Regelen afgjørende for Prisen paa Byg i Modsetning til, hvad der nu er Tilfældet for

Hvede. Men skjøndt Storbritannien ifjor har haft en saa ganske overordentlig uheldig Byghøst, har der dog været saa rigelig flydende Kilder, at en betydelig Prisforhøjelse ikke har fundet Sted. De trykkede Forretningsforhold, der nu have øvet væsentlig Indflydelse ogsaa paa Bryggerierne, vilde, hvis Vejret i England havde gjort en nogenlunde god Byghøst mulig, allerede iaar have været tilstrækkelig Anledning til, at kun det allerfineste danske Byg vilde have naaet gode Priser. De fineste Barer holde i England ret mærkelig jævne Priser gennem Aarenes Løb. En Betragtning af disse Forhold fra forskjellige Sider giver i det Hele den Overbevisning, at virkelig fint Byg, saalænge Maltstatten bestaaer, altid vil betales med særlig høj Pris i England. Skjøndt Maltstattens Ophevelse staaer paa Dagsordenen blandt de Formaal, som Landbrugets Repræsentanter i Parlamentet søge at anvende deres Indflydelse paa at fremme, kan dette dog næppe tænkes at ville ske, eftersom den indbringer Staten aarlig 8—9 Mill. Pd. St. — og hidtil hvert Aar omtr. $\frac{1}{2}$ Mill. Pd. St. mere end det foregaaende —, hvilken Statsindtægt ikke let erstattes paa anden Maade. Dens mulige Omdannelse til en Ølskat kan imidlertid nok antages at medføre noget forandrede Forhold i denne Henseende. Men Fordringerne til Finheden stige afgjort ogsaa i høj Grad ved det voxende Tilbud. Det er i den Henseende af stor Vigtighed at lægge Mærke til, at der paa forskjellige Steder arbejdes med stor Ihærdighed paa at udvide Bygdyrkingen kvantitativt og udvikle den med Hensyn til Kvaliteten. I selve England finder der ved Nedgangen i Hvedeprisen navnlig en Udvidelse af Arealer Sted, og i ander Lande søger man at bringe rationelle Midler til Kvalitetens Forbedring i almindelig Anvendelse. Foruden Forholdet til Klima og Jordbund hører Dyrkingen af fint Maltbyg særlig Landene med den høje Kultur til. Vilde vi bevare den Af sætning af vor Bygproduktion til gode Priser i England, som vi have, og vilde vi udvide den, saavidt som vore naturlige Forhold tillade det, saa vil dette kun blive muligt, naar vi

holde os paa Højden i den almindelige Kultur med de andre bygproducerende Lande. Men navnlig maatte vi arbejde af al Magt for at anvende alle særlige Forholdsregler, som staa til vor Disposition med Hensyn til selve Byggets Dyrkning.

II. Dansk Byg paa Englands Marked.

Det Spørgsmaal maa nøjere klares: Hvilken Stilling indtager det danske Byg paa det engelske Marked, og hvorledes kan det ventes i Fremtiden at ville komme til at staa i Forhold til de øvrige Bygsorter, som tilbydes der?

Det fremgaaer af den officielle statistiske Burdering af det danske Byg og af de Priser, som nu almindelig naaes for Chevalierbyg af dansk Uvl, at det bedste deraf i Birkeligheden ikke kan staa meget lavere end de bedre indførte Varer, om end de højeste Priser, som betales for de fineste engelske og Saale=Varer ikke opnaaes for Byg fra Danmark. De store Ale=Byggerier f. Ex. i Burton kjende ikke meget til dansk Byg; det vil sige, det bruges næppe meget til de lyse, holdbare Ale=Sorter, som exporteres, og altsaa af de Bryggerier, der betale Bygget højest. Der er visse Egenstaber ved vort Byg, som hidtil have affrækket dem deraf. Man er tilbøjelig til at sætte det i Klasse med Skotlands og beskylde det for at være af en noget grov, uciviliseret Bestaffenhed. Man indvender imod det, at det er *hard, horny & steely*, hvilket nærmest kan oversættes ved glasset, men navnlig at det er uensartet, hvilket er et Kjendemærke paa den mindre høje Kultur. En Autoritet paa dette Omraade har imidlertid udtalt for mig, at hvis man først lærte dansk Byg ret at kjende, vilde man paa disse Steder faa højere Tanker om det. Efter hvad jeg i det Hele har kunnet erfare, staaer det som sandsynligt for mig, at der avles her hjemme Kvaliteter af Byg, som passe godt for de fræsne Exportbryggerier, men at der kun kan erhverves blivende Af sætning til disse, naar

med stor Skjønsmhed udelukkende de passende Kvaliteter og ikke andre tilbydes dem Aar efter Aar.

Der var paa Udstillingen i London fremstillet særdeles smukke Bygprøver fra Vestflolland og Kallundborgegnen. De kom imidlertid ikke til Bedømmelse der og bleve næppe nok set. Jeg tog derfor nogle Prøver deraf med til Burton for der at faa en Bedømmelse. I Burton on Trent have de verdensberømte Exportbryggerier deres Sæde. Der findes 26 større og mindre Firmaer, som bruge aarlig ca. 2 Mill. Centner af det fineste Byg, som kan opdrives, hvilket betales med meget høje Priser, for at man kan faa det virkelig bedste. Der findes her vistnok de mest kræsne Bygkjendere i England. Jeg var saa heldig at have Introduktion fra Hr. E. Jacobsen paa Ny Carlsberg til Mr. Horace Brown, ledende Maltgjører ved et af de største Bryggerier, og denne og hans Broder, Mr. Adrian J. Brown, der er en dygtig Kemiker ved et andet stort Bryggeri, skulder jeg meget værdifulde Oplysninger. Dommen om det i London udstillede Byg lød paa, at det var saa fint som det bedste Saalebyg, og kunde vi levere saadant Byg til Burton, vilde vi naa meget høje Priser. Jeg har senere sendt andre Prøver, som jeg velvillig har erholdt fra Landmænd i forskjellige Egne af Landet, til Burton for at faa en mere bestemt Bedømmelse, og Dommen lyder for de mest karakteriste*) som følger:

I. Fra Kallundborg-Eggen. En meget god Prøve, som besidder alle de væsentligste Ejendommeligheder for godt Maltbyg. Celleævets Indhold er overordentlig melet. Byg som dette vilde med Markedets nærværende Tilstand sandsynligvis være 54—55 sh. værd pr. Dur. (o. 12 à 12½ Kr. pr. Ctr.) paa Jærnbane i en østlig Havn.

II. Fra Præstø-Eggen. Celleævets Indhold altfor glasfæt. Byg som dette vilde kræve et meget betydeligt og omhyggeligt Arbejde ved Maltningen for at frembringe en stærk Malt, en Egenstøb, som er saa

*) Prøver af det bedømte Byg fremstillede med Bedtegning af Produktionseggen og Burderingen.

nødvendig for vor Brygningsmaade. Jeg vilde saa vidt mulig undgaa Byg af denne Sort, omendstjondt dets Værdi paa Markedet for Øjeblikket sandsynligvis vilde være o. 52 sh. pr. Dur. (o. $11\frac{3}{4}$ Kr. pr. Ctr.).

III. Fra Midtjylland. Denne Prøve mangler tilbørlig Modenhed, hvilket gjør den særlig utiftalende for mig. Ogsaa for denne antager jeg imidlertid, at Markedsværdien vilde være højere, end hvad jeg vilde anse som dens virkelige Værdi, sandsynligvis 51—52 sh. pr. Dur. ($11\frac{1}{2}$ — $11\frac{3}{4}$ Kr. pr. Ctr.).

IV. Fra Midtjylland. Kornets Indhold er melet, men Farven ikke fuldkommen ligelig. Der er ogsaa en ringe Grovhed ved Stalken, som hindrer Bygget fra at bedømmes som første Kvalitet. Ikke desto mindre er det et udmærket Maltbyg.

V. Fra Sydthyen. Ogsaa her er Kornets Indhold altfor glasjet, og de enkelte Korn uens i Størrelse.

VI. Fra Kallundborg-Eggen. Dette er overordentlig fint Maltbyg. Det er langt den bedste Prøve af alle og kommer meget nær til mit Ideal af Maltbyg. Kornene ere ens af Størrelse, Farven god, Stalken tynd og kruset, og fremfor Alt — Sellevævet's Indhold er meget melet og blødt. Den eneste Fejl er, at man hist og her finder et Korn, som ikke er fuldkomment modent. Jeg har ikke seet nogen Prøve Saalebyg af dette Aars Axl, som kommer nær til denne Prøve i Fortrinlighed, og kan sølgelig ikke ansætte dens Værdi. Der er næppe Tvivl om, at for kort Tid siden vilde den have været 57—58 sh. værd pr. Dur. ($12\frac{3}{4}$ —13 Kr. pr. Ctr.). men Priserne ere nylig faldne.

VII. Fra Vestjylland. Et mærkelig smukt farvet Byg, men aldeles ikke af den Slags, som jeg beundrer. Jeg har personlig en Uvillie imod disse meget hvide Bygsorter, thi som Regel er Kornets Indhold ikke meget melet. Denne Prøve er ikke desto mindre en Undtagelse i denne Henseende. Det ligner meget kalifornisk Byg, men er lidt grovere i Stalken. Jeg er meget forbauset over, at saadant Byg er avlet under Danmarks Himmelstrøg.

Det følger af sig selv, at disse Prøver alle maa antages at have været særlig vel forterede og saaledes ikke kunne anses som Repræsentanter for vore sædvanlige Handelsvarer. Det forekommer mig imidlertid, at der heri er Bevis for, at faafremt vi blot alvorlig vilde det, saa kunne vi være med til at drage Fordel af de særlig høje Priser, og vi kunne navnlig hæve vor Bygproduktion til en meget højere Værdi, end den

for Øjeblikket har, saa at vi næppe behøve at ligge under i Konkurrencen.

III. Fordringerne til Maltbyg.

Hvilke Fordringer der af Kjøberne stilles til fine Maltvarer, hører i alle Tilfælde til det Første, som det gjælder for os at søge bestemt Klarhed i. Der gives næppe noget videnskabeligt Grundlag, som med Tilforlidelighed kan anvendes i Praxis for Bedømmelsen af Maltbygget. Jeg har ganske vist fra et tykst Bryggerakademi seet anbefalet Benyttelse af Vægtfyldebestemmelse osv., men dette synes i alt Fald at være ufuldkomne Metoder, der ofte misvise. Jeg troer næppe, der gives noget Sted, hvor Fordringerne ere strengere og Bedømmelsen mere udviklet end i Burton on Trent. Og der bedømmer man Bygget alene efter Skjøn ved Djemaal. Man lader sig selsølgelig i høj Grad lede af Erfaringen. Det Produktionssted, som man af Erfaring veed stadig leverer Byg, der ved praktisk Anvendelse giver god Malt og endelig godt Øl, vil man altid foretrække.

Det er ikke vanskeligt at se, hvad der i Praxis maa fordres af en god Maltvare, naar man betragter Maltningen og Brygningen lidt nøjere. Det er Maltningens Opgave at omdanne Stivelsen (Melstoffet) i Bygget til Gummi og Sukker, hvilket skeer ved Spiringen, som fremkalder det dertil nødvendige Stof, Diastas. I samme Øjeblik, som Vandet under Støbningen har gennemtrængt Kornets Rime, vil Spiringen begynde. Vandet maa da fjernes fra Bygget, og Luften maa gives Afgang dertil. Skeer dette ikke, dræbes Rimen meget hurtigt, og der fremkommer da „døde Korn“, som forarsage Forraadnelse eller Skimmeldannelse i Malt og Øl. Det er altsaa af største Vigtighed, at alle Bygkornene i et Støb saa vidt mulig lige hurtigt gennemtrænges af Vandet og lige hurtigt ville begynde Spiringen. Naar Bygget er taget af

Støbekarret og lagt ud i tynde Lag til Spiring, gjælder det at faa Spiringen til at foregaa paa rette Maade, langsomt og i Forhold til Byggets Indhold af Kvælstof saaledes, at der udvikler sig en vis Mængde Rodspirer i Forhold til Bladspiren. Det er Maltgjørerens Kunst ved at afpasse Temperaturen at faa dette til at foregaa paa rette Maade. Kornets Kvælstof uddrages for en stor Del af Rod- og Stængelspirerne, navnlig af de første. En Del deraf maa blive i Malten, for at Ollet skal blive godt, nærende og aromatisk. Af denne Aarsag og for at bevare saa meget som muligt af det til Sukker omdannede Melstof i Malten, er det af yderste Bigtighed at standse selve Spiringen netop i rette Øjeblik, hverken for tidlig eller for sent; ogsaa den maa altsaa foregaa ensartet for alle Kornene. For meget Kvælstof i Malten skader Ollets Holdbarhed og Klarhed — det, der netop sættes saa særlig Pris paa ved Fabrikationen af den lyse Ale —, men lader man Spiringen gaa for vidt, taber Malten for meget af sit Indhold, svinder formeget i Vægt.

Det er altsaa heraf klart, at medens Kvælstof i Bygget er en Nødvendighed for Maltningen, saa er det af yderste Bigtighed, at der ikke er for meget deraf, og det meede Byg maa altid foretrækkes. Der er næppe Noget at indvende imod at opstille den Fordring som den vigtigste, at Bygget skal være melet. Paa den anden Side tør man ikke lægge for ensidig Vægt derpaa. I England sætter man Melholdigheden i saa nøje Forbindelse med en hel Række andre Fordringer, som det paa ingen Maade gaaer an at se bort fra. Det, man først og fremmest forlanger, er i det Hele en saa fuldendt sund og normal Udvikling af Byggets enkelte Korn som muligt. Man fordrer veldannede Korn, der ved hele deres Udseende vidne om en fuldkommen Udvikling, foregaaet under de for Planten mest passende Forhold i alle Retninger. Det er af denne Aarsag, man fordrer Fyldigheden, den krusede Overflade, den gule Farve og helst en passende Størrelse af Kornene. Men dernæst er Ensartet-

heden en ganske uafviselig Fordring, der følger af hele Maltningensprocesen. Man vil ikke alene ikke have disse døde Korn — knækkede eller for stærkt kørnede —, der ikke kunne spire, men man vil ogsaa have Korn, der gennemtrænges samtidig af Vandet, spire samtidig og ensartet hurtigt.

Den Fordring til Bygget, at det maa være saa stærkt modnet, at alle Korn saavidt muligt ere spiredygtige, maa derfor ikke glemmes. Den er jo saa ofte fremdraget herhjemme som ikke opfyldt af det danske Byg. Endelig er Byggets Kvalitetsvægt selvfølgelig ikke uden Betydning. Er den opnaaet ved en for stærk Kørning, vil den selvfølgelig kun forringe Byggets Værdi. Men iøvrigt kan den ikke være uden væsentlig Indflydelse med Hensyn til Udbyttet af Malt. Fordringerne ere i denne Henseende meget forskellige, eftersom Bygget sælges til Maltgjørerier, der atter sælge Malten, eller til Bryggerier, der selv gjøre deres Malt. Malten betales i Nordengland altid efter Maal. Man maa altsaa paa Maltgjørerierne have Byg, som boldner stærkt ud, og hele Maltningens Ledelse er indrettet med dette for Øje. Bryggerne lægge derimod ikke Vægt paa dette ved deres egen Maltning.

De Fordringer, der stilles til Maltbygget, for at det skal kaldes fint, kunne altsaa sammenfattes i Følgende:

1. Bygget skal være friskt, sundt, normalt og fuldstændig udviklet og modnet.
2. Det skal besidde en høj Grad af Ensartethed for de enkelte Korn.
3. De enkelte Korn skulle være fyldige, buttede, af en lys og ren gullig Farve, fint krusede paa Overfladen.
4. Kornene skulle være melede i Bruddet og ikke haarde, hornede eller glasfede.
5. Bygget skal uden at være kørnet for stærkt have en god Kvalitetsvægt.
6. Det skal være forholdsvis meget spiredygtigt.

IV. Dyrkningens Formaal, Betingelser og Udførelse.

Det, som saaledes bliver Hovedsagen for det praktiske Arbejde i Produktionen af fint Maltbyg, maa efter mit Skjøn kunne sammenfattes i Følgende:

Det gjælder at tilvejebringe for Bygget saa normale Udviklingsforhold som muligt.

Normalt udviklet Byg, ved hvilket der ikke er for stærk og ikke for svag Væxt i Planten, hvor Udviklingen foregaaer ligelig og jævnt fremfribende gennem hele Væxtperioden uden Standsninger eller Omvælinger, og saaledes at hele Væxtperioden kan blive saa lang som muligt, vil give det bedste Maltbyg under ibrigt lige Forhold. Det er let at paavise, i hvilken overordentlig Grad de naturlige Forhold — Klima og Jordbund — have Betydning i denne Henseende. Blot den Kjendsgjerning er betegnende nok, at af Englands 50 Grevskaber levere 4 — Yorkshire, Norfolk, Lincolnshire og Essex — alene 3 Millioner Quarters eller $\frac{1}{4}$ af hele Storbritanniens Produktion, medens 10 andre engelske Grevskaber tilsammen levere lidt over $\frac{1}{4}$, 26 $\frac{1}{4}$ og Skotland og Irland Resten. I England regnes alt Byg for at være Maltvare, men rigtignok af meget forskjellig Værdi. Gjennemsnitsprisen for engelsk Byg var saaledes for de 5 Aar, 1874—78, 35—44 Sh. pr. Qnr. medens den højeste Pris, som betales, vel var 57—60 Sh. pr. Qnr. eller lig den højeste Gjennemsnitspris for Hvede.

Det, som er ejendommeligt for de Egne, der have de gunstigste naturlige Forhold for Maltbygproduktionen, er netop, at de opfyldte de nævnte Betingelser, tillade Byggets normale, ligelige Udvikling under en lang Væxtperiode. Og det, som de Egne, der ikke have de bedste Forhold af Naturen, maa foretage for at naa saavidt som muligt med Hensyn til Byggets Kvalitet, er at søge gennem Dyrkningen at nærme sig de begunstigede Egnes Forhold saameget som muligt.

Det er i det Hele ikke nye slaaende Dyrkningsmaader, man kan faa at lære i Udlandet. Der skal en nøje kritisk Betragtning af Forholdene til for overhovedet at lære Noget i denne Retning af de fremmede Landes Dyrkningsmaader. Jeg maa tilstaa, at den største umiddelbare Nytte har jeg altid havt af at besøge Maltgjørerier og Rjøbmænd og saavidt muligt gaa tilbunds i Sagens Enkeltheder med saa-

danne Fagkyndige, hvis Opmærksomhed gjennem en Karrække har været henvendt paa Maltbyggets Kvalitet som deres Hovedopgave. Med Hensyn til de Fremgangsmaader for Dyrkingen, som følges i Udlandet med godt Resultat i Retning af god Kvalitet af Maltbyg, saa har jeg erfaret, at det næppe er i de Egne, hvor man producerer det allerfineste Byg, man skal søge hen for at finde de værdifuldste Oplysninger i Landbruget. De naturlige gunstige Betingelser gjøre det som Regel let at naa den høje Kvalitet uden særlige Forholdsregler. Det er meget mere i de Egne, hvor man først ved en haard Kamp med ugunstige Naturforhold er naaet til et tilfredsstillende Resultat, at man skal søge hen. Der har været Meget for mig at lære i Saaleegnen og i Østengland. Men endnu mere vil der utvivlsomt være at lære i Egne som Alsace, hvor man med stor Ihærdighed arbejder for denne Sag og med heldigt Resultat. Jeg har ikke selv kunnet besøge denne Egn, men jeg har fulgt Beretningerne derfra. Det er navnlig M. Gruber i Königshofen, der har sat igjennem, at Sagen blev optagen af *Société des sciences, agriculture et arts de la basse Alsace*, og det er store Resultater, som man her har naaet ved at iværksætte Forsøg med Dyrkning af Chevalierbyg efter bestemte Regler og med engelsk Sædekorn. Det er i Virkeligheden lykkedes at akklimatisere Chevalierbygget paa Vorder, der af Naturen ikke egne sig derfor. Jeg vil faa Lejlighed til at berøre nogle af disse Forhold senere. Jeg har imidlertid anseet det for nyttigere at gennemgaa de Forhold, som enkeltvis have Indflydelse paa Bygdyrkingen, saa kort og koncist som muligt hellere end at begrænse mig til at fremdrage enkelte Træk fra Udlandet.

Klimatiske Forhold. Allerede indenfor meget snævre Grænser viser Klimaet en paafaldende Indflydelse paa Maltbyggets Kvalitet. Det maa nødvendigvis i væsentlig Grad være klimatiske Forhold, som gjøre vore Ders vestlige Ryster og Smaasærne, hvor disse have gode Byggjorder, saa overlegne fremfor andre Egne af Landet i denne Henseende. Man

Kommer der uden væsentlige Anstrængelser til det Resultat, som man i andre Egne paa endnu mere passende Byggorde kun kan naa ved at træffe energiske Forholdsregler i Dykningen og ofte slet ikke er istand til at naa. Ved at se nøjere paa den meteorologiske Statistik fra de Lande, der uden Anstrængelse levere det fineste Maltbyg, faaer man let Dje for, hvilke Forhold det er, som navnlig maa antages at udøve Indflydelse i denne Henseende.

Tab. II. Middell Temperatur i C°.

Maaneder.	North.	Halle ved	Mæg alene 1877.	Frederiksholm.	Kjøbenhavn alene 1879.
	Norfolk.	Saale.		Vestlolland	
	Middell	Middell		Middell	
Februar	3.1	0.6	4.3	0.6	÷ 2.9
Marts	4.9	3.3	3.5	1.6	0.1
April	7.4	8.2	8.1	6.3	3.3
Maj	10.6	13.9	10.4	10.7	9.6
Middell Marts—Maj	7.7	8.5	7.4	6.2	4.4
Juni	14.2	17.1	18.6	15.3	14.4
Juli	16.3	19.4	17.4	17.1	14.8
August	16.3	18.0	18.3	16.9	16.1
Middell Juni—August	15.6	18.2	18.1	16.4	15.1
Middell hele Aaret .	9.2	9.2	9.4	8.1	6.3

Jeg har fremstillet i Tabel II og III nogle Hovedtræk i de klimatiske Forhold for Saaleegnen (Halle), Østengland (Norfolk), Omegnen af Mæg*) og en af de bedste danske Bygogne, Vestlolland. Jeg skal herved paapege Følgende: Temperaturangivelserne vise, at Saaleegnen og især England have et meget betydeligt Fortrin med Hensyn til tidlig Sæd-tid. Englands Øklima med tidligt Foraar og en ikke meget varm Sommer kommer klart til Syne og er sikkert af den

*) Mæg var den Alsace nærmeste Station, hvorfra der kunde faaes Oplysninger.

Tab. III. Middell Nedbør i Millimetre.

Maaneder.	Norwich. Norfolk. Middel	Falle ved Saale. Middel	Mes. Middel	Fredsholm Befholm. Middel	Sjæbenhavn alene 1879.
Februar	40	27	42	46	60. ₈
Marts	32	34	47	39	13. ₂
April	50	42	48	31	57. ₂
Maj	53	48	54	30	31. ₄
Sum Marts—Maj	135	124	146	100	162. ₆
Juni	49	72	54	46	57. ₅
Juli	86	73	66	48	94. ₇
August	77	53	69	64	88. ₈
Sum Juni—August	212	198	189	158	241. ₁
Sum hele Aaret	722	564	703	561	519. ₂

største Betydning med Hensyn til at give Bygget en lang Væxtperiode og en jævn, ligelig, langsom Udvikling. Saaleegnenes Fastlandsklima synes i denne Henseende mindre gunstigt; ved det milde Foraars falder Væxtperioden tidligere paa Aaret og er derfor mindre under Indflydelse af den varmeste Del af Sommeren, men hele Væxtperioden er næppe meget længere end hos os. Det synes imidlertid, at den betydelige Foraarsvarme maa give Bygplanten et tidligt Opfving, der maa have den største Værdi for dens hele Udvikling, og ved Besøg i disse Egne om Forsommeren vil man i Virkeligheden heller ikke kunne undlade at bemærke dette i Sammenligning med Forholdet her hjemme.

Tabel III viser navnlig den Mangel, vort Klima lider under med Hensyn til Fugtighedsforholdene i Forsommeren, navnlig Maj og Juni Maaneder. Af disse meteorologiske Oplysninger vil det være klart, at man under normale Forhold i England og Saaleegnen maa have som Regel en tidlig Forsommer lige saa gunstig som den her i Landet saa ganske undtagelsesvis gunstige i 1879, baade med Hensyn til Temperatur og Nedbør. Det er interessant at bemærke Englands

mærkelig ligelig fordelte Regnmængde gjennem hele Sommeren. Navnlig, vil man let indse, maa den være overordentlig gunstig for Byggets Udvikling som fin Maltvare. Men paa den anden Side er det klart, at man i England, saa snart Nedbøren overstiger det Normale, meget hurtig vil komme til at føle Ulempen af for megen Fugtighed. Vi vide, i hvilken Grad dette var Tilfældet i 1879, og at en stor Del af Englands sidste Byghøst er ganske ubrugelig til Malt. Det er ret interessant i denne Henseende at sammenligne Englands Middelsnedbør og Temperatur med den i 1879 her hjemme, hvis Følger, trods den gunstige Forsommer, vi saa godt kjende. Jeg har derfor opført Sagttagelserne for 1879 i Kjøbenhavn til Sammenligning paa Tabellen.

Jeg har desværre ikke kunnet erholde Angivelser fra selve Alsace, men har maattet vælge Metz, og for denne Station har jeg endda kun kunnet faa Temperaturiagttagelser for et enkelt Aar (1877), medens Angivelsen for Nedbøren er Resultatet af en meget lang Aarrækkes Observationer. Det synes ejendommeligt for disse Egne, at der er forholdsvis stor Forskjel paa de enkelte Aar. Man finder i de meteorologiske Tabeller derfra meget store Spring. Seer man paa Temperaturen i Foraaret 1877, maa man undres over, at man i Alsace undertiden først har kunnet faa Byg i April eller endog i Maj Maaned, og at der berettes om Is og Frost langt hen paa Foraaret i Meddelelserne om enkelte Aars Bygforsøg. Som Regel vil man dog vistnok kunne faa i Februar, og Høsten vil ogsaa falde tidligere end hos os. Maaſte er det især de store Omvejlinger, der ere Aarsag til, at man særlig synes at have lært i Alsace, hvilken overordentlig Betydning det har for Byggets Kvalitet, om det faaes tidlig eller sent.

For Enhver, der er vant til nøje at iagttage Bygafgrødernes Udvikling og Vejrforholdenes Indflydelse derpaa i forskellige Aar, maa det være klart efter Betragtningen af disse Tabeller, at der er visse Mangler i vort Klima i Sammen-

ligning med de Landes, der levere det fineste Maltbyg. Alligevel maa der være visse Fordele, der rimeligvis skyldes Havets Nærhed, som veje op derimod. Dette er især fremtrædende i vore bedste Bygogne. Mærkelig er saaledes Kallundborgegnen, der saa afgjort er et af de Steder i Landet, hvor man lettest og sikrest høster fortrinligt Maltbyg, hvor Chevalierbygget allerede strax efter dets Indførelse først i Trediveerne viste sig at kunne bevare sin Karakter uden at udarte, og hvor man utvivlsomt ved nogenlunde fuldendt Dyrkning maatte kunne naa til et ganske lige saa godt Resultat som i Norfolk og Saaleegnen. Og dog hører netop denne til de Egne af Landet, der have mindst Nedbør. Der maa være Forhold ved vore Kyststrækninger, og navnlig ved de vestlige, som have særlig Indflydelse paa Byggets normale Udvikling, hvad enten det er Luftstrømningerne, der mættede med Fugtighed stadig stryge fra Havet ind over Landet, eller der mulig virkelig skjuler sig Noget i den Antagelse, Hr. Axel Bay i Næstov fremsatte ifjor (se Tidsskrift for Landøkonomi 1879, S. 386) om Kyspejlingen fra Havet og de lange lyse Aftener, hvilket jeg iøvrigt ogsaa har seet antydet i en Afhandling af Direktøren for Bryggerakademiet i Worms. I Norfolk klages meget over de østlige Vinde, der fra Havet stryge over det skovløse Lavland —, men Norfolk leverer det fineste Byg i England.

Til en vis Grad maa det antages, at vore Jorder i det Hele taget og navnlig Dernes lavere liggende Jorder overalt have nogen Part i de gunstige Forhold, der saa tydelig udtale sig ved Kysterne. Det, som det gjælder om at faa Dje paa ved hele Betragtningen af Klimaforholdene, er dette: Manglerne ved vort Klima i Sammenligning med de gunstigere stillede Landes bør man gennem Dyrkningen søge at modvirke saa meget som muligt.

Jordbundsforhold. Med Hensyn til disse kan jeg fatte mig kort. Enhver veed, hvad der forstaaes ved god Bygjord. Det er i Virkeligheden Indbegrebet af, hvad der kan

kaldes god Jord. Skulde jeg paapege, hvor den Bygjord efter min Erfaring findes, som er nærmest ved Idealet, saa er dette i de tykke Sukkerroeegne, de mørke muldede Brunfulsjorder, milde og porøse og dog af høj Absorbitionsevne. Dette synes at være den væsentligste Hovedårsag til Saaleegnens Overlegenhed i Maltbygproduktionen. At bringe Jorden saa nær til dette Ideal som muligt gennem Kulturen maa utvivlsomt være en Hovedopgave overalt, hvor man er mindre heldig stillet. Dette er jo netop den høje Kulturs Formaal. Det er, hvad man har bestræbt sig for i Norfolk. Dette Grevskab udmærker sig af Naturen ikke ved gode Jorder, men har erholdt dette ved høj Kultur. I Vest-Norfolk er det saaledes gennem et meget udviklet Agerbrug lykkedes at forvandle lette, næsten sandede Jorder til endog at blive gode Hvedejorder, hvilket Resultat navnlig tillægges en enkelt Godsejers, Lord Leicesters, energiske Bestræbelser. Det er utvivlsomt Norfolks høje Kultur, meget mere end den naturlig gode Jordbund, men i Forbindelse med gunstige Klimaforhold, der gjør denne Egn til Englands bedste Bygegn. I Alsace er det tildels paa sandede, stenede og muldfattige Jorder, at man er bleven istand til at producere godt Maltbyg. Med Kulturens Stigen her hjemme vil Byggets Kvalitet naturlig forbedres og Bygproduktionens samlede Værdi blive højere.

Dyrkningens Sag er det at modvirke alle disse Forhold, som ere givne af Naturen, og som gjøre Byggets jævne, ligelige, normale og fuldkomne Udvikling vanskelig. Foruden den høje Kultur i Almindelighed er der ubetinget særlige Foranstaltninger at træffe, der alene gjælde Byggets Kvalitet, og som jeg skal søge at præcisere i det Følgende.

Tidlig Saaning. Maltbygget kræver en lang Væxtperiode. Den tidlige Saaning maa derfor tillægges den allerstørste Betydning. Dette er ofte modstridt her hjemme, medens det jo ogsaa har fundet varme Talsmænd. Allerede fra 1838 finder man dette udtalt af afdøde Lensgreve Lerche-Lerchenborg, en af de første, heldige Dyrkere af Chevalierbyg her i

Landet, og i 1848 paaviser Vaccoppidan, der da havde en Gaard i Rallundborgegnen, det Samme paa en for Nutiden meget interessant Maade (se Tidskrift for Landøkonomi, udg. af Hald, 1838, S. 76, og 1848, S. 461). I Alsace kan man, som allerede nævnt, undertiden først komme til at faa sent. M. Gruber lægger den største Vægt paa den tidlige Saaning og har for at søge Banfkelighederne fjærnede i 10 Aar gjort Forsøg med at radsaa Bygget dybt om Efteraaret, men helst faa sent, at det om muligt kun kommer til at skyde Rødspirer uden at komme frem over Jorden før Foraaret. For os have disse Forsøg vistnok væsentligt indirekte Interesse; de vise den store Vægt, man der af Erfaring lægger paa den tidlige Saaning, og af Resultatet fremgaaer, at Chevalierbygget kan taale megen Kulde, efter at det er saaet og endog kommet ovenfor Jorden. I Beretningen 1877 meddeles saaledes, at Bygget allerede stod grønt den 23de December og maatte udstaa baade Varsfrost og Frost under et Snedække i den forholdsvis strenge Fastlandsvinter. Selv sidst i April, da Bygget stod højt, udholdt det nogle Dages Frost med nordlig Vind. Desuagtet lykkedes det godt — det vintersaaede Byg er kun mislykkedes 2 Gange i hele Forsøgsrækken —, og Kvaliteten beskrives som betydelig overlegen over det forarsaaede Bygs. Det, at Bygfjærnen faaer Tid til at skyde kraftige Rødder meget tidlig, tillægger M. Gruber stor Betydning. Her hjemme kjende vi godt dette fra den tidlige Saaning om Foraaret. Af denne Aarsag bør Chevalierbygget saaes saa tidlig, som Jorden om Foraaret er bekvem, uden alt Hensyn til, om Vejret er koldt, og selv om det skal ligge længe i Jorden uden at skyde Bladspirer frem over den. Enhver Landmand vil have seet, at Bygkornet ikke ligger ledig, men udvikler et kraftigt og frodigt Rødnæt. Ved at faa tidlig komme vi nærmere til de gunstige Forhold for Byggets Væxt om Foraaret i England og Saaleegnen. Desuden bidrager den tidlige Saaning i høj Grad til at hjælpe Bygplanten ud over den Stampeperiode i Forsom-

meren, som vort tørre Klima paa den Aarstid faa ofte forvolder, og at sikre den en ligelig, uafbrudt Vægt. Men tidlig Saaning kræver en fortrinlig Efteraarsbearbejdning, saa at Jorden om Foraaret kan nøjes med en let overfladelig Behandling med Rødstaberne, og den kræver navnlig rene Jorder, altsaa høj Kultur.

Forfrugt. I Forfrugten, altsaa Sædskiftets Ordning, har man et væsentligt Middel til at give Bygget gunstige Vægtforhold. Efter Alt, hvad jeg i Pragis her hjemme og paa Rejser har kunnet erfare, maa det fastholdes, at der er ikke nogen bedre Forfrugt for Chevalierbyg end Roer eller Kartofler. Den rene og ved Rodnettets færlig porøse Tilstand, hvori disse Afgrøder efterlade Jorden, bidrager meget til at gjøre dem lig de bedste Byggjorder. Man maa lægge Mærke til, at Saaleggen i Birkeligheden ikke betyder Andet end Tysklands bedste sukkerroedyrkende Egn, og at Saalebygget faa godt som altid har Roer som Forfrugt. I Alsace lægges i den Grad Vægt paa dette Forhold, at man endog anbefaler 2 Rodfrugtafgrøder, hvoraf den første staldgjødet, forud for Chevalierbygget. Det er her hjemme oftere fremhævet, at man i England begynder at anse det som heldigt for Byggets Kvalitet at benytte Hvede som Forfrugt. Min Udflugt til Hampshire var væsentlig beregnet paa at faa Klarhed i dette Spørgsmaal. Det var mig bekjendt, at det navnlig er i den Egn af England, at man forandrer Sædskiftet i denne Retning og altsaa forlader Traditionen for det engelske Vexelbrug. Jeg tør med Sikkerhed paastaa, at Opfattelsen her hjemme af Aarsfagerne dertil beroer paa en Misforstaaelse. Denne hidrører fra, at man paa stærkt drevne Gaarde i Hampshires overordentlige frugtbare Dalftrøg har erfaret, at Rutabaga og Turnips, opfødte paa Marken, ikke var nogen heldig Forfrugt for Byg. Faaregjøbningen, produceret paa Marken paa Turnips og Oliefager, er selvfølgelig overordentlig stærkt kvælstofholdig og drivende, omtrent som gjæret Urin eller Chilisalpeter, anvendte i stor Maalestof, og kan

saaledes navnlig under visse Forhold være meget fladelig. Dernæst gjør Faarefoldningen en solid Efteraarshandarbejdning af Jorden umulig og forsinker undertiden Byggets Saaning meget betydelig. Jeg har seet Byg saadet efter Rutabaga i Maj Maaned i Cambridgeshire og Suffolk, hvor man under almindelige Forhold vilde saa i Februar—Marts. Ingen engelsk Landmand vil nægte, at navnlig Runkelroer og Kartofler, — paa frodig Jord ikke opfodrede paa Stedet — maa være de heldigste Forfrugter for Byg. Man lægge ogsaa Mærke til den Kjendsgjerning, at hvor man ved den mest rationelle Fremgangsmaade er naaet til at høste særlig store Afgrøder af Sukkerroer, vil man i Regelen finde det fordelagtigt at anvende betydelig Kunstgødning og navnlig kvælstofholdig til den efterfølgende Bygafgrøde. Det skulde da være overordentlig kvælstofrige Jorder, hvor en langstraaet Afgrøde som Forfrugt skulde have en Byghøst af bedre Kvalitet tilfølgende. Jeg troer, at man her hjemme i høj Grad arbejder for Byggets Forbedring, naar man arbejder for en Udvidelse af Rodfrugtdyrkningen og navnlig saaledes anbragt i Sædstiftet, at Koerne blive Byggets Forfrugt. Næstefter Rodfrugter og Kartofler maa vistnok Bølgæsæd og navnlig Bønner eller etaarig Rødkløver foretrakkes som Forfrugt for Byg.

Gjødningsspørgsmaalet maa efter min Anskuelse i dets Helhed betragtes som værende udenfor enhver almindelig gjælbende Regel ndover Følgende: At frisk Staldgødning eller gjæret Urin ligesom et Overmaal af drivende Gødning i Almindelighed kunne staae Byggets Kvalitet, og at det er nødvendigt for Byggets normale ligelige Udvikling altsaa for Kvaliteten, at Planten i Jorden kan finde i ligelig afpasset Forhold de organiske og uorganiske Plantenæringsstoffer, som udtræves for dens Bygning og Kornenes funde, fuldkomne Udvikling. Jeg troer, det er en Misforstaaelse efter praktiske Gjødningsforsøg, foretagne under Forhold, der ikke kunne nøjagtig kontrolleres paa videnskabelig Maade, at ville foreskrive almengyldige Regler for de forskjellige Gjødnings-

midlers Indflydelse paa Byggets Kvalitet. Der er utvivlsomt Jorder, hvor hurtig virkende Kvælstofgødning, anvendt paa et tidligt Stadium af Bygplantens Udvikling, kan have den heldigste Virkning paa Byggets Kvalitet, saaledes paa de paa mineralst Planteføde rige, men muldfattige Jorder, der f. Ex. kjendes saa godt paa Volland. Koncentreret Kvælstofgødning kan der ofte være et udmærket Middel til at hjælpe Bygget gennem en tør Forsommer og gjøre dets Udvikling ligelig, normal, jævnt fremadstridende, og en Betragtning af den meddelte meteorologiske Statistikk synes særlig at gjøre denne Anvendelse af Kvælstofgødning nyttig her tillands. Helst vil man da anvende Kvælstoffet i Form af Ghilispeter, hvis Virkning ikke strækker sig for langt hen i Væxtperioden. Paa andre Jorder kan en Kvælstoftilførsel selvfølgelig være absolut skadelig. Fosforsyre og Kali kunne afgjort have den største Betydning for Byggets Kvalitet, hvor Jorden mangler disse Stoffer i Forhold til den organiske Planteføde, og kunne bidrage meget til at modvirke den uheldige Indflydelse af Tilstedeværelsen af Kvælstof i Overmaal. Dette sees i sin Yderlighed bedst paa saa stærkt muldrig Jord som Mosejord. Fosforsyregødningen maa jo antages at udøve en modnende, fuldendende Indflydelse paa Plantevæxten; den kan derfor vistnok ogsaa i mange Tilfælde forsøge Melrigdommen i Bygkjærnen. I andre Tilfælde, særlig hvor der mangler organiske Stoffer, synes det efter nyere tykke Forsøg, som om Fosforsyre ogsaa vil kunne fremkalde en for tidlig Modning og Afslutning af Bygplantens Væxt. Føler man i denne særlige Retning — med Hensyn til Byggets Kvalitet — Trang til Klarhed, maa Gjødningsforsøgene foretages paa de enkelte Gaarde og de enkelte Marker, men Resultaterne maa ikke generaliseres. At den Gjødningskraft i Jorden, som frembringer de højeste Yold af Byg, skulde være skadelig for Kvaliteten, troer jeg i Almindelighed ikke er nogen rigtig Opfattelse. Det er først, naar Gjødningen bliver ensidig, saa at det gaar ud over den ene eller anden Side af Bygplantens

Udvikling — Stængel og Blade eller Kornet — at den kan gjøre Skade, og navnlig er Vejefæd jo et Bevis paa et saadant Overmaal af Gjødning i ensidig Retning; men den giver jo heller ikke de højeste Fald. Ved Gjødningssanvælsen gjælder det, som ved den hele Dyrkning, stadig at have det Forhold for Dje, at tilvejebringe saa fuldkomment normale Væxtforhold som muligt for Bygplantens Udvikling, saa at den kan blive jævnt fremskridende gennem hele Væxtperioden, og at Planten kan finde, hvad den behøver paa ethvert Stadium, uden at den gives Anledning til at udvikle sig abnormt — for stærkt eller for svagt i en eller anden Retning, og saa at den paavirket saa lidt som muligt af mindre gunstige Jordbunds- eller Vejrforhold.

Sædkornet. Det rette Valg af Sædkorn udøver afgjort betydelig Indflydelse paa Byggets Kvalitet. Jeg skal her ikke komme ind paa en Undersøgelse af, hvad der kan tale for og imod, at Sædkornet bør være melet eller glasset, smaat eller stort i Kornene, høstet paa sandede eller moseagtige Jorder. Alt, hvad der haves til Støtte for de Anskuelser, som ere fremsatte i denne Retning, maa efter mit Skjøn væsentligst henføres til de blotte Formodninger. Det Naturligste er at benytte Sædkorn, der nærmer sig saa meget som muligt til det Ideal, man tilstræber i Produktionen, altsaa af den højst mulige Udvikling. Det er jo ikke som for Husdyrene, at det gjælder at vælge en Form, der ikke har en højere Udvikling, end at den kan bevare sig uforringet ved fortsat Forplantning under de givne Forhold. Hvor de naturlige Forhold ikke ere gunstige for Byggets Kvalitet, der bør man sikkert hyppig veksle Sædkorn. Hos de engelske Bygdyrkere er højt udviklede Sædkorn i høj Kurs. Det er ofte anført, at man her hjemme bør tage Sædkorn hellere fra Skotland end fra England, og at de engelske Landmænd foretrække Sædkorn af skotsk Avl. Dette stemmer ikke med min Erfaring fra engelske Landmænds Udtalelser. Jeg mener ganske vist, at man lige saa godt her hjemme,

f. Ex. paa Rallundborgeggen, Vestlolland eller Langeland, kan udvikle Sædkornet til meget høj Kvalitet ved omhyggelig Avl gennem Generationer, som man kan det i England; men det sker jo endnu ikke. I England er Opdrættet af Sædkorn en Specialitet ligesom Opdrættet af en Kvægstamme med bestemt Udviklingsretning. Jeg har besøgt en af disse Sædkornopdrættere, Major Hallett i Brighton. Det er en Mand, som i over 40 Aar ikke har havt anden Livsopgave end gennem det omhyggeligste Udvalg at tilvejebringe Sæd af den størst mulige Godhed i kvantitativ og kvalitativ Henseende. Det kunde kaldes den videst mulig drevne Indavl, eftersom den hele Masse Hallettsbyg, der nu findes rundt i hele England, oprindeligt skrives sig fra de bedste Kjærner i det bedste Aar i den bedste Plante af Halletts Produktion. Major Hallett har en lille Gaard paa Englands Sydøst ved Brighton, og han driver der fortsat sit Sædkornsopdræt, ved hvert Aar paant at udvælge de bedste Kjærner og saaledes stadig fortsætte Udviklingen. Han har et gennem Dvælske og Interesse for sin Specialitet mærkelig udviklet Øje og et lignende Geni for den Virksomhed, som Northornsopdrætteren har for sin. Der kunde holdes et langt Foredrag over hans Fremgangsmaade, og den var meget lærerig at studere paa Stedet. Jeg skal her blot nævne, at man hos en stor Mængde af de omhyggeligste Bygproducenter træffer Halletts Chevalierbyg, efter Sædkorn fra første, anden eller tredie Haand, og at dette Navn paa Bygget har en god Klang i Maltgjørernes Øre. Mærkeligt er det at iagttage, at Avlen efter Sædkorn direkte fra Brighton under de mest forskellige Jordbunds- og Klimaforhold i Englands forskellige Egne ialtfald i første Aar bevarer sin Karakter forbausende godt, kun med den Forskjel i Farve, som Klimaforskjellighederne nødvendig medføre*). Noget

*) Der fremviste Prøver af Halletts Stamtablebyg, høstet i Northumberland, Warwickshire, Kent, Sussex, Norfolk og Bedfordshire, altsaa Nord-, Ost-, Vest- og Syd-England.

Eignende kan ganske sikkert udføres her hjemme, men der skal særkelig Interesse og stor Udholdenhed til at naa saa vidt, som man allerede er naaet i England, og til at vedligeholde Standpunktet. Jeg troer derfor, at man foreløbig vil staa sig godt ved at tage Sædbyg fra England her til Danmark. Det er jo et Udlæg af forsvindende Betydning, naar man kun tager saa meget, at man derefter i 2den eller endog i 3die Generation kan høste, hvad man selv behøver af Sædkorn. Men det er da rigtigt at gjøre sig til Regel hvert Aar at tage et nyt lille Kvantum Sædkorn hjem. I de Egne, der have mindst naturlig Tilbøjelighed til at give sin Maltvare, vil man vistnok finde sin Fordel ved hvert Aar paany at forsyne sig med sit Sædbyg fra de bedste Egne her i Landet og da fra Gaarde, der atter stadig søge Fornøjelse fra England.

Rige saa vigtigt som at benytte Sædkorn af høj Udvikling i den Retning, som man netop ønsker for Bygget, er det upaatvivlelig at fortere Sædkornet paa fuldstændigste Maade. Ensartetheden i Planternes Udvikling, som man tilstræber som Hovedformaal ved Bygdyrningen, vil selvfølgelig ogsaa være under Indflydelse af Ensartethed hos det Sædkorn, som man benytter, saa at de enkelte Korn spire samtidig og give saa ensartede Frøplanter som muligt. Bohn's Maskine har ogsaa her en meget stor Betydning, og et Forsøg med den vil vise, hvor store Masser mindre vel udviklet Sædkorn man nu med den almindelige Rensning, selv omhyggelig udført, bruger som Udsæd*).

Landbohøjskolens Forsøg (se Tidsskr. f. Landø. 1861, S. 380) antyder, at man til Udsæd bør benytte Byg, som er fuldkommen modent, og at det stærkest modne Sædkorn — det,

*) Efter at denne Afhandling var skreven, har Hr. E. Møller-Holst i en Artikel, Sortering af Frø og Sæd, i Ugeskrift for Landmænd 1880, Nr. 15, S. 389, paavist, hvor megen Nytte Landmændene kunne have af smaa Haandsold til dermed forsøgsvis at undersøge, hvorledes Sædkornet bør sorteres og deles. Dette Forslag synes at være af ikke ringe praktisk Betydning og at burde følges.

man sædvanlig vil kalde overmodent, giver de kraftigste Planter, selv om tidligere høstet Korn kan have en lige saa høj Spireevne. I hvorvel man ikke kan tillægge disse Forsøg nogen absolut Gyldighed i denne Retning, er dog meget, som taler for at lade det til Sædekorn bestemte Byg blive vel modent.

Radsaaning. Saaningens Udførelse saaledes, at Sædekornet bringes ned til ensartet Dybde, og at Planterne fordeles saa ligelig som muligt paa Jorden, hører til de væsentligste Midler til at fremme Byggets Kvalitet, saa at det kan naa en høj Pris paa Markedet. For mig staaer Radsaaningens Betydning for Byggets Kvalitet af denne Aarsag som Hovedgrunden til overhovedet at indføre Radsaaning af langstraaet Sæd i vort Landbrug. Radsaaning er Midlet til at overvinde væsentlige Hovedanker imod vort Byg. Først blandt disse maa nævnes Uensartetheden. Enhver, der i en Aarrække har radsaaet Byg med en god hensigtsmæssig Maskine, lille eller stor, vil have erfaret, hvilken mærkelig Ligelighed man derved opnaaer i de enkelte Planter's Udvikling. Denne viser sig især stærkt ved Udførelsen. Der er ved denne den mest iøjnefaldende Forskjel paa en radsaaet og en bredsaaet Mark. Paa den første stribe Bygplanterne igjennem samtidig i Løbet af saa Dage, og Aene danne en jævn Overflade, som gjør et højst tiltalende Indtryk. Medens man paa en bredsaaet Mark ofte kan være i Tvivl om, naar det er Tid til at meje Bygget, saa er dette sjældent Tilfældet paa en radsaaet. Der er den ulige Modenhedstilstand af Planterne i væsentlig Grad formindsket. Man vil snart lære, at man bør høste en radsaaet Mark tilskyndende paa et tidligere Udviklingsstadium end en bredsaaet. Jeg har det Indtryk, at Radsaaning i samme Grad er mere nødvendig, som Klimaet tvinger til at saa sildigere. Det er en Erfaring, man overalt vil have gjort, og som jeg ofte har fundet bekræftet i Udlandet, ogsaa særlig af Forsøgene i Alsace, at tidlig saaet Byg opnaaer en langt mere ligelig Udvikling end sildigere saaet. Omhyggelig Radsaaning vil altsaa ogsaa kunne bidrage til at

bøde paa denne Mangel ved vort Klima. Og saa maa det tillægges nogen Betydning, at radfaaet Sæd gaar mindre let i Leje end bredfaaet. En ikke for tæt Saaning, afpasset efter de stedlige Forhold, som det kjendes af Erfaringen og i Forhold til Sædtiden, vil være nødvendig for at opnaa de fulde Fordele af Radsaaning. Ulemperne eller Farerne derved undgaaes, saavidt jeg kan skjønne, fuldstændig ved ikke at tage for vide Afstande mellem Rækkerne. Hvor Jorden ikke er i meget høj Kultur og Gjødningskraft, vilde jeg anbefale ikke over 6 Tommer. Er man ængstelig i den Henseende, kan man saa ad to Gange, paa kryds og tværs med Radsaamastinen. I saafald ophæver man fuldstændig Alt, hvad der kan siges — under visse Forhold maaffe med Rette — imod Radsaaning til Fordel for Bredsaaning, og opnaaer den mest fuldkomne Fordeling af Planterne over Jorden.

Høsttiden. Dette store, omstridte Spørgsmaal hører absolut til de vanskeligste at klare. Det løses ikke, selv om det videnskabelig konstateres, at Modenhedsgraden ikke udover nogen Indflydelse paa Byggets større eller mindre Grad af Melethed. Tidspunktet for Mejningen er saa meget mere afgjørende for Byggets ensartede Spireevne og for det hele ydre Udseende, hvorefter Prisen fastsættes. Overalt hører man anføre af Bryggere, Røbmænd og Landmænd: Bygget skal være fuldmødent. Derom maa Alle antages at være enige. Spørgsmaalet er, hvornaar dette er Tilfældet. Forsøgene paa Landbohøjskolen, der ere fortsatte i en halv Snes Aar (Resultater deraf ere offentlig meddelte i Tidsskr. f. Landøkonomi 1861, S. 379, og 1867, S. 469), vise, at den egentlige Spireevne — den, der fordres for Maltningen — indtræder alleve rede paa et meget tidligt Stadium. Endog af lidt mælkebede Korn, høstede medens Aæ og Straa endnu vare grønne, spirede ved Forsøgene i 1861 99 pCt. Derimod vise Dyrkningsforsøgene ved Byg høstet ved forskjellig Modenhed, at den fuldkomne Udvikling af Kornene først indtræder paa det fuldmødne Stadium, naar Straaet og Aæret ere gule, Kornene med

enkelte rødviolette eller grønlig Striber og temmelig haarde. Tager man Hensyn hertil og til de praktiske Erfaringer om, hvad der giver den smukkeste, gule (ikke blegghvide) Handelsvare, med det sundeste, mest vel udviklede Udseende, det man kalder, smukt, lyst, tyndskallet, fyldigt Byg, saa man maa antage, at Gulmodenhedsstadiet, naar Straa og Ax ere væsentligst blevene gule, men medens Kjærnen endnu er vox-blød, vil være det rette Tidspunkt for Høsten. Efter Alt, hvad jeg har seet i Udlandet, og mit Kjendskab til almindelig Praxis i Høsten herhjemme, troer jeg, det maa siges, at Bygget i Danmark ikke i den store Almindelighed høstes for tidlig som Maltvare. Kjøberne af Bygget have utvivlsomt Ret, naar de paavise bestemte Mangler ved vort Byg, men de have det næppe, naar de tilskrive dette en gennemgaaende for tidlig Mejning. Den væsentligste Aarsag til, at denne Bestyldning er bleven fremsat, troer jeg sikkert findes deri, at det danske Byg oftest er saa uensartet modent, tvemodent og dette væsentlig paa Grund af Sædkornets Uensartethed og ufuldkomne Redbringelse i Jorden, mulig ogsaa ved en for tæt Saaning, mangelfuld Udvikling til enkelte Tider af Sommeren. Gjøres Alt for at overvinde dette, navnlig ved Sædkornets Sortering og ved Rabsaaning, saa troer jeg, at denne Indvending vil forsvinde.

I Almindelighed har den praktiske Landmand fortræffelig Greb paa at vælge det rette Tidspunkt for Mejningen. Ikke desto mindre ville Forsøg i denne Henseende have ikke ringe Betydning for Maltbygdyrkingen, navnlig saaledes at den enkelte Maltbygdyrker søger at komme til en bestemt Overbevisning for sit eget Bedkommende ved at høste Bygprøver i forskjellige Perioder og lade dem bedømme af Maltgjørere. Derved vil Enhver bedst kunne erholde Regler, hvorefter han kan indrette sig i Praxis.

Høstmaaden. Norfolk's eller Saaleegnens almindelige Praxis med Hensyn til Høstmaaden er utvivlsomt ikke værd at følge. Den bestaaer nemlig i begge disse Egne altfor ofte i, at man river

Bygget sammen i Bunker uden at binde det. Det er muligt, at dette under visse Vejrforhold kan have en heldig Indflydelse paa Byggets Kvalitet. Jeg antager dog, at Farerne derved ere faa store, at man ikke vil inblade sig paa at forsøge det herhjemme, og særlig omhyggelige engelske Landmænd bruge det heller ikke. Langt større Sandsynlighed er der for, at man bør anbefale at sætte Bygget halvtørt i Smaastakke paa Marken. Dette vinder ogsaa i Frankrig ikke ringe Udbredelse og anbefales stærkt i franske Landbrugsblade. Det er klart, at denne Methode bedre end nogen anden er stillet til at bringe Bygget den Ensartethed i Farven, som man til lægger faa stor Betydning for det som Handelsvare.

Statsraad Tesdorpf har navnlig paavist Betydningen af at fortere Bygafgrøden paa Marken. Der er heller ingen Tvivl om, at det hyppig kan forbedre Maltbyggets Værdi som Handelsvare i væsentlig Grad, naar dette udføres med Omhu, naar man ved Indhøstningen fra Marken sørger for at holde for sig selv Byg fra Mosepletter, mere eller mindre jordflaet Rivelse og i det Hele Byg, der i en eller anden Henseende ikke er ret ensartet med den øvrige Avl. Navnlig i en vaad Høst kan der, ved at „sætte ud“ af Bygafgrøden, fjærne spirede Åx fra Roden af Regene osv., udrettes en Del i denne Henseende. Ogsaa forøget Varsomhed ved ikke at binde Bygget, mens det er fugtigt af Regn eller Dug, har selvfølgelig Indflydelse paa Avlens friske, sunde Lugt osv.

I England vil man stadig blive meddelt, at det er af stor Bigtighed, at det høstede Byg faaer Lejlighed til at „svede ud“ i Straaet, før det tærstes. Nogle Rjebmænd mene, at Bygget fra Kontinentet kan „svede ud“ i Skibslasten undervejs over Nordsøen. Det synes rimeligt, at en Svedning i Staf eller Rade før Tærstningen er heldig. Petris Underføgelfer synes navnlig at give et Vink i denne Henseende, idet de tilspineladende stadfæste, at der er en egen Art af Glasfethed hos Byg, som ikke striver sig fra et absolut stort Kvæls-

stofindhold, og som kan fjærnes ved Fugtighed. Tærstning umiddelbart fra Marken af Maltbyg bør vistnok af denne Aarsag fraraades.

Tærstning og Rensning. Ved Tærstningen fra Vade eller Stak maa det stadig erindres, hvor stor Vægt der lægges paa Maltbyggets Friskhed og Sundhed. Man bør derfor endnu mere end for anden Handelsæd absolut vogte sig for at medtage fugtige eller mugne Bundlag, der kunne forringe Værdien af et helt Parti meget.

Fejlene, som kunne begaaes ved Tærstningen, navnlig Fremkomsten af knækkede eller flaaede, for stærkt kørnede Korn, ere ofte stærkt fremhævede. Der er selvfølgelig ikke Spor af Rødbendighed for at levere Bygget med Stakken for derved at undgaa bestadigede Korn. Ved almindelig Orden og Omhu i Behandlingen paa Tærste- og Kørnemaskine kan man let levere vel kørnet Byg af god Kvalitetsvægt uden Bestadigelse.

Jeg skal her nævne, at Boby's Sorteremaskine, der udmærker sig ved at adskille Sæd med langagtige Korn efter Størrelsen med stor Nøjagtighed, er et Middel, hvis Benyttelse ikke bør forsømmes ved Maltbyggets Behandling som Handelsvare, og som jo nu ogsaa efterhaanden ret almindelig bringes i Anvendelse af vore Kjøbmænd. Jeg skal ikke afgjøre, om der mulig findes Triorer eller andre Sorteremaskiner, der kunne besørge det Samme. Ved Boby's Maskine har jeg seet Sorteringen af Byg udført med overraskende Resultat. Den bevirker med Hensyn til Byggets Ydre noget Vignende som det, der gjennem Dyrkningen kan opnaaes ved Radsaanningen. Ved Damptærstningens Indførelse vare de roterende Sortere-cylindre et stort Fremstridt og bidroge meget til at forhøje Sædens Værdi som Handelsvare. De ere imidlertid langt fra nøjagtige i Sammenligning med Boby's, som endnu vil kunne befri Byg fra Damptærsteværket for megen vansirende Smaasæd.

Forhandlingen. Med Hensyn til Forhandlingen af vort Byg paa det engelske Marked maa jeg tillade mig et Par Bemærkninger. Jeg har ofte havt Lejlighed til at se med

Beundring den Kunst, hvormed vore Kjøbmænd i Provinserne ved Hjælp af god Varekundskab og navnlig ved Benyttelsen af Boby forstaa af Byg fra forskjellige Gaarde at sammensætte Stiksladninger, der tage sig forholdsvis ensartet og godt ud. Imidlertid er det klart, at en saadan Sammenblanding ikke kan frembringe nogen Vare, der er vel seet af Maltgjørerne, naar de engang have forsøgt den i Praxis. Store Partier Byg fra et Afskæd betales i Forhold til den tilsyneladende Kvalitet langt bedre end sammenblandet. Det forekommer mig derfor, at der er overmaade vægtige Grunde, som tale for det Forslag, som Hr. Axel Bay har fremsat i Tidskr. f. Landø. 1879 S. 391, at hver Gaards Byghøst affikkes for sig i særlige Partier i Sække. Der findes ikke saa Maltgjørerier i England, som kunne bruge smaa Gaardes Aul leveret paa denne Maade, idet de støbe endog saa smaa Partier som 25 Quarters (o. halvhundrede Tønder) ad Gangen. De store Bryggere, som betale Bygget højest, maa imidlertid have Partier paa indtil 190 Quarters, altsaa o. 400 Tdr., hvilket jo dog heller ikke er mere end en Mellemgaard's Aul. Med Hensyn til Forhandlingen i England, da troer jeg, at der endnu er Noget at gjøre ved at tilbyde de forskjellige Kvaliteter Byg netop paa de Steder, hvor de passe bedst, og navnlig ved at søge indført i Bryggerier som Burtons de bedste og mest melede Sorter af dansk Aul, navnlig naar de holdes adskilte, som Hr. Bay foreslaaer det, og ellers kunne leveres i fuldkomment ensartede Varer. Jeg troer, at det fineste, danske Byg derved vilde naa højere Priser og blive mere paaestjønnet end ved som nu at gaa i Blanding med andre Sorter, og hvor det Bedste alt for ofte maa sælge det Ringere.

Slutning. Af en samlet Betragtning af Forholdene for vor Bygproduktion synes først og fremmest at fremgaa, at der er en Trang til Klarhed med Hensyn til: I hvilken Udstrækning det i Virkeligheden vil være muligt at producere god Maltvare her hjemme.

Der gives sikkert Egne, hvor Jorderne ere meget lette eller muldfattige, eller hvor de klimatiske Forhold ere meget ugunstige, og hvor det derfor er umuligt at producere en god Maltvare af toradet Byg. Og der gives navnlig Egne, hvor det næppe vilde betale sig at forsøge derpaa, fordi man der høster saa værdifulde Afgrøder af Gradet Byg, at den højere Værdi af Chevalierbygget pr. Td. maaske ikke vilde opveje det Mindreudbytte i Tøndetal, som ikke vilde kunne undgaaes, saaledes ikke sjældent paa Kjøbenhavnsegnens stærkt gjødede Jorder. Men paa den anden Side er der ikke mindste Tvivl om, at mange Steder, hvor man anseer det forud som umuligt at høste fin Maltvare, kan denne tilvejebringes ved omhyggelig Anvendelse af simple Midler i Dyrkningen og til meget stor pekuniær Fordel.

Hvis det maa tillades mig at fremsætte, hvad der efter min Formening som almindelige Foranstaltninger kunde foretages her hjemme med Udsigt til praktiske Resultater for at opnaa en Udvidelse af Maltbygproduktionen og en Forbedring af dens Kvalitet, saa vilde dette være noget Eignende som det, der skeer i Alsace gjennem det før nævnte Landbrugs-selskab.

Paa en Række Avlsgaarde rundt i Landet, i alle Egne, hvor der ikke er afgjort Umulighed for at naa et Resultat, vilde der med Nytte kunne iværksættes Dyrkningsforsøg i det Smaa, satte i System efter bestemt vedtagne, ensartede Regler med Hensyn til Fremgangsmaadens Enkeltheder. Af alle disse Forsøg burde samles Prøver af Sæden dels i Straaet og dels udtærsket, og disse Prøver skulde underkastes en indgaaende Undersøgelse, praktisk og videnskabelig Prøvelse og Bedømmelse som Maltvare, og Resultatet udførlig bearbejdes og offentliggjøres. Endelig vilde jævnlig Konkurrence med Bedømmelse og Præmiering, systematisk gennemført i en Række Aar utvivlsomt kunne bidrage overordentlig meget til at vække Interessen for en bedre Dyrkning af Maltbyg og Sagttagelse af de rette Midler. Der vilde ved disse Foranstaltninger i

Narenes Løb for de forskjellige Egne kunne indsamles en Dyrkningsstatistik af ikke ringe Interesse.

Som tidligere nævnt: Jeg har den Overbevisning, at Roedyrkning og Maltbygdyrkning ere Kulturer, der høre naturlig sammen under vore Landbrugsforhold. Arbejdet der paa rette Maade for den enes Fremme, saa vil det vise heldig Virkning ogsaa for den anden. Og paa dette Omraade er der utvivlsomt et stort Arbejde for vort Landbrug at udføre. Det er for vide Egne Hovedveje, hvorpaa de skulle kunne optage Konkurrencen og indordne sig under de Krav, som Tidsforholdene stille til Produktionen.

Hertil knyttede sig følgende Diskussion:

Overlærer Lacoppidan. Det er ikke alene Forbundens Bessaffenhed og Kulturtilstand, der har Indflydelse med Hensyn til Byggets Kvalitet; ogsaa Beliggenheden spiller en Rolle. I 1834 kom den første Sending Chevalierbyg fra London til Kallundborg; ti Aar senere tog Taleren Ophold i denne Egn og havde Lejlighed til at indsamle Oplysninger om, hvorledes Bygget dyrkedes der. Disse Oplysninger offentliggjorde Taleren og tilbød sin Assistance med at skaffe godt Chevalierbyg til Udsæd. Han fik en Del Anmodninger herom og var ogsaa saa heldig at skaffe Chevalierbyg, som vejede 118—119 Pd.; det blev fordelt til alle Sider i Landet, men han havde kun ringe Glæde af dette Arbejde, thi Bygget lykkedes ikke noget Sted; man kunde hverken faa den Form eller Bøgt, som man var vant til at have i Kallundborgeggen og navnlig paa Lerchenborg. Denne Gaard var, da Taleren kom til Kallundborg, ikke i nogen høj Kulturtilstand, men Jorden blev da underkastet en grundig mekanisk Behandling; Bygget blev saadet tidlig, og der blev anvendt udmærket Saakorn, og at dette sidste virkelig var Tilfældet, vil være indlysende for Enhver, naar det siges, at alt Affaldet ved Rensningen af det til Udsæd bestemte Korn tilfaldt Forvalteren. Taleren har senere med megen Omhyggelighed dyrket Chevalierbyg, men det har ikke været ham muligt at skaffe den rette Bøgt og Form frem; efter hans Mening er der visse Egne, som ere de bedste for Bygavlen, nemlig de nordvestlige, naar de have rige Mergellag, og naar Jorden er varm.

Kammerjunker Haffner. Et Spørgsmaal, som det med Hensyn til Maltbyg er af betydelig Vigtighed for Landmændene

at faa afgjort, er, om Farven har faa meget at sige, som man egentlig troer. Der er skrevet og talt saa meget om dette Spørgsmaal, men besynderlig nok er der kun kommet Modsigelser frem, og vist er det, at skjøndt det siges, at Farven ikke har stort at betyde, naar Bygget er ensartet, buttet og af melet Bestaaffenhed, ville dog Kjøbmændene ikke betale den højere Pris for Byg, der har disse Egenstaber, naar det er mørkt i Farven; de ville have lyst Byg. Det vilde derfor, som sagt, være en stor Hjælp for Landmanden, om dette Spørgsmaal kunde blive klaret, saa at han kunde opnaa Sikkerhed for, at han, naar han producerede Byg, der var tjenligt til Maltbyg, da ogsaa hos Kjøbmanden kunde opnaa en højere Betaling derfor end for almindeligt Byg. I de cirkulerende Prøveaafser favnede Taleren Prøver af jydsk Byg. Han har nemlig hørt, at der paa enkelte Steder paa Østkysten af Jylland, s. Ex. Grenaa Egnen, produceres smukke Varer af Byg; det samme er Tilfældet paa Samsø.

At Forfrugten har stor Betydning for Bygget, er sikkert, og Grunden til, at vi ikke producere meget godt Byg, ligger maasse i, at Rodfrugtdyrkningen hos os endnu kun er i sin Barndom. Vi vilde ganske sikkert opnaa bedre Resultater, naar vi forandrede vort Sædskifte i mere intensiv Retning og gik over til Sommerstaldfodring, hvorved vi vilde faa en større Gjødningsmasse og altsaa Jorden i en bedre Kulturtilstand, hvad der vilde være af ikke ringe Betydning for Bygavlen. Taleren kunde ønske, at Hr. Frederiksen vilde udtale sig om Udsædens Størrelse; thi det er dog et Spørgsmaal, som har væsentlig Betydning, om man skal faa tykt eller tyndt. Tidligere saaede man tykt, men saa kom der en Periode, da man næsten gik til den modsatte Yderlighed. I den senere Tid har der igjen høvet sig vægtige Stemmer for, at man ikke skal faa for tyndt, men hellere tykt. For at bevare Kornets gode Kvalitet vilde det vistnok ikke være uden Betydning, om man aarlig forskaffede sig smaa Kvantiteter Saakorn fra England, og altsaa stadig fornyede Saakornet. For den mindre Jordbruger vilde det være en mindre søkelig Udgift, om han hvert Aar fornyede sit Saakorn om ogsaa kun med en halv Tønde, og man vilde maasse derved ogsaa lettere modarbejde, at Chevalierbygget udartede saa stærkt, som det gjør herhjemme, og hvortil Grunden vel ikke alene maa søges i Klimaets Bestaaffenhed, men ogsaa i, at Jordbunden ikke er i saa god Kulturtilstand som paa de Steder, hvor Chevalierbygget egentlig hører hjemme. Det gaaer nemlig med Byg som med Kvægracer; de udarte efterhaanden, naar man ikke kan byde dem samme Forhold som i deres Hjemstavn, og ikke opretholde dem ved stadig Rekrutering. Hvad Høsten angaaer, da vilde det ogsaa være interessant at høre, om det har

Betydning, at Bygget faaer Regn eller ikke. Man har jo før hørt udtale, at det ikke alene ikke gjør Stade, at Bygget faaer Regn, men endogfaa er gavnligt; men saa bliver Farven mørk, og Bygget vil da, som før nævnt, ikke tilfredsstille Kjøbmændene, der ville have den lyse Farve. Det vilde, hvis Farven ikke spiller nogen Rolle, være heldigt, om Kjøbmændene da alene vilde se paa Bestaffenheden og Ensartetheden, thi da vilde man i Høstens Tid befries fra Vengstelsen for, at Bygget skulde faa Regn. Endelig er der udtalt, at man kørnede for stærkt; ja det kan være, men Følgen af ikke at gjøre det vil blive, at Bygget bliver lettere, og Spørgsmaalet er da: ville Kjøbmændene betale en højere Pris for Byg, der ikke er kørnet stærkt? thi det vil kun være en daarlig Forretning for Landmanden at møde med langstakket Byg og faa det ringe betalt.

Grev Ahlefeldt-Laurvigen, Brolykke. Paa Langeland har man tidligere avlet godt Byg, men det er nu i Almindelighed gaaet tilbage. Landmændene have faaet simplere Sorter Byg i Stedet for Chevalierbyg, og Grunden dertil er den, at Kjøbmændene ikke have gjort Forstjæl paa Bygget. Paa andre Steder derimod, hvor man tidligere har avlet daarligt Byg, f. Ex. ved Frederiks, har man efter Udsæd af Byg fra Langeland faaet godt og smukt Byg. Dette viser ligesom Exemplet fra Kallundborg og andre Steder, at Hovedsagen er Udsæden og ikke Jordbunden.

Adjunkt Grønlund glædede sig over de Resultater, som den ærede Foredragsholder var kommen til ved sine praktiske Undersøgelser; for en stor Del stemme de med de Resultater, som Taleren er kommen til ved videnskabelige Undersøgelser. Taleren mener ligesom Hr. Frederiksen, at det, som er det allervigtigste, er Jordbundsforholdene. Naar man dyrker Byg under akkurat samme Forhold, hvad enten det skeer i smaa Forsøgstykker eller i større Marker, seer man bestandig, at det, der gjør Forstjellen, er Gjødningen, og — hvad der er af stor Vigtighed — hvilken Forfrugt der er anvendt. Hvad dette sidste angaaer, har Taleren viist, og det stemmer ogsaa med, hvad der er fremhævet af Foredragsholderen, at Roer, Kartofler og Turnips som Forfrugt frembringe mange flere Procent Melbyg end andre Forfrugter, naar Markerne som sagt ellers ere under aldeles samme Forhold. Taleren skal isøvrigt ikke komme nærmere ind paa dette Spørgsmaal, da det er afhandlet i et lille Skrift, som han har udgivet med Understøttelse af det kongelige danske Landhusboldningssekskab, og som han antager er Medlemmerne bekendt. Hvad de klimatiske Forhold angaaer, da er det meget muligt, at de have stor Indflydelse paa Byggets Udviikling og paa, om Bygget bliver melet eller glasset; men her krydse de forfjellige Meninger hinanden. Nogle sige, at

det er godt, at Sommeren er tør; Andre sige, at i regnfulde Sommer bliver Bygget ikke glasfset, men melet, og atter Andre mene, at Søluften har ikke ringe Indflydelse. Fra Færøerne skulde man altsaa, da Klimaet er fugtigt, vente at faa melet Byg, men de Prøver, Taleren havde faaet derfra, vare stærkt glassede. I den Henseende veed man altsaa endnu ikke noget som helst, hvorfor det vilde være af stor Betydning, om der ogsaa i den Retning blev anstillet Forsøg ved Siden af Forsøgene angaaende Jordbundsforholdenes Indflydelse. Vi bør i det Hele taget herhjemme med den allerstørste Omhyggelighed anstille Kulturforsøg for at lære Gjødningsens Betydning at kjende; derom kunne vi nemlig ikke sige noget generelt, thi man har mange Exempler paa, at en Slags Gjødning har virket mere paa Byg i en Jordbund end i en anden, og den eneste Vej, ad hvilken man kan komme til et Resultat i saa Henseende, er ad den praktiske. Den ærede Foredragsholder talte ogsaa noget om Modenhedsgraden, og for saa vidt Taleren opfattede Udtalelserne rigtig, tillagde Foredragsholderen den ikke nogen Betydning med Hensyn til Byggets Glasagtighed, men kun med Hensyn til dets Udseende, hvilket er to Forhold, som maa holdes skarpt adskilte fra hinanden. Om der nu ved en sen Høst skal kunne bades paa det mindre smukke Udseende, som en stor Del Byg kan faa formedelt Regnen, skal Taleren ikke kunne sige, eftersom det ikke har været Gjenstand for hans Undersøgelser, men hvis man mener, at Bygget bliver mere glasfset, naar det høstes tidlig, og mere melet, naar det høstes sent, da strider det mod de mangfoldige Undersøgelser, som Taleren har anstillet i Løbet af en hel Maaaned med Byg baade fra mindre Forsøgsstykker og fra Marker; han troer, at det er saa fuldstændig bevist, som det overhovedet kan blive, at Glasagtigheden ikke forandres ad den Vej, om det end maaske kan være Tilfældet med Stallens Udseende. Naar der nu herimod er blevet indvendt, at Petris Undersøgelser vise et andet Forhold, saa kan desværre disse Undersøgelser ikke længere kontrolleres, da hans Prøver ikke kunne staves tilveje; men dersom det virkelig var Glasbyg, som han havde undersøgt, og som ved at henligge var blevet melet, maatte den Glasagtighed, som havde været tilstede, have været noget andet end det, vi kalde Glasagtighed; thi denne hidrører fra et eget Stof, som aflejrer sig mellem de enkelte Stivelsesorn, og det kan ikke forsvinde.

Kaptajn, Brygger Jacobsen. Skjøndt det er noget vanskeligt for Taleren, som ikke er Agerbruger, at gaa ind paa den foreliggende Sag, ved hvilken det jo væsentlig drejer sig om, hvad Agerbrugeren skal gjøre for at producere Maltbyg, tør han dog maaske udtale et Par Ord og meddele de Erfaringer, som han

har indhøstet paa sine Aejser i England og Tyssland. Talerens Erfaringer stemme fuldstændig overens med, hvad den ærede Foredragsholder har meddelt, og navnlig synes det ham, at man ikke kan lægge Bægt nok paa, hvad der er meddelt angaaende de Fordringer, der i Burton stilles til Bygget. Det vilde være ønskeligt, om alle Landmænd og Kjøbmænd vilde blive fortrolige med disse, thi at kunne fuldforsjøre dem, er det Maal, som Landmændene maa stræbe efter, for saa vidt som der overhovedet her i Landet kan stræbes efter at producere fint Maltbyg. I Følge de Meddelelser, Taleren har faaet andre Steder fra og navnlig fra England, maa han imidlertid udtale en Tvivl om, at vi virkelig her i Landet vilde være i Stand til at producere fint Maltbyg. Efter Englændernes Mening er det absolut nødvendigt for at producere fint Maltbyg, at Jorden er vel dreven, porøs, og at der er en varm og frugtbar Undergrund, helst med Indhold af Kalk, skjøndt dette sidste ikke er absolut nødvendigt. Er Undergrunden derimod kold og stiv, vil man ikke faa fint Maltbyg. Hvad de klimatiske Forhold angaaer, da synes det jo efter de Erfaringer, man har gjort her og andetsteds, at et fugtigt Klima spiller en meget væsentlig Rolle, og dernæst at Foraaret ikke er kolbt, saa at Bygget kan faa en lang Udviklingsperiode. Fra Elsass har Taleren faaet Meddelelse om Forsøg, som tyde paa, at man der gjør sig den største Umage for at kunne bøde paa den korte Udviklingsperiode, man undertiden har der. Hvor Udviklingsperioden imidlertid er kort, er det fordelagtigt at have en varm Sommer, dog — efter Talerens mangeaarige Erfaring — ikke længere end til det Tidspunkt, da Kærnen modnes, thi er Varmen for stærk paa den Tid, undgaar man vanstelig at faa skoldmodent Korn, og det er absolut slet i Bryggeneses Øjne, thi det er altid glasagtigt og er isvrigt let at skjælle fra det melede; thi medens dette har en uigjennemsigtig, gulagtig Skal, har det skoldmodne en hvid, glasagtig Skal, som har bestykket og endnu bestikker vore Kjøbmænd. Det vil altsaa i Følge det Anførte være af Bigtighed, at vi have tilstrækkelig Sommergevarme, som kan erstatte en kortere Udviklingsperiode, en moderat og helst fugtig Temperatur paa den Tid, Kornet modnes, og i Høstens Tid et Vejrlig af den Bessaffenhed, som Landmændene just ikke ere saa synderlig glade ved, nemlig lidt Regn hver Dag, saa at Høsten trækker i Langdrag. Om det nu er heldigt, at Vejrliget er saaledes, umiddelbart før Bygget er mejet eller efter, skal Taleren ikke med Bestemthed kunne sige, men naar Høsten trækker i Langdrag, saa vi melet Korn. Hermed skal nu selvfølgelig ikke være sagt, at det er heldigt, at Regnen varer saa længe, at Kornet kommer til at spire; Ønsket er kun, at Kornet bliver blødt og melet, hvad der er

af langt større Betydning for Bryggerne, end at det har en smul Farve. Efter Talerens Mening vilde det være heldigt, om man ved Udstillinger af Maltbyg kunde henlede Opmærksomheden paa, hvorledes Bygget bør være. Naar Folk sit Prøver af Maltbyg fra England at se, og sit at vide, hvad det er for Varer, man der vil have, vilde det maasse fremkalde Interesse for at skaffe saadanne Varer tilbeje baade hos Landmænd og Kjøbmænd, hvilke sidste ikke altid skjelne mellem Byg, der virkelig er godt, og Byg, der har et godt Udseende; blot ved at skære Bygget over, kan man strax se, om det er melet eller glasagtigt. Det er aldeles ikke Talerens Mening at ville fornærme Kjøbmændene, men efter den Erfaring, han har gjort, maa han sige, at de Kjøbmænd, der handle med Korn, have gjort ubodelig Skade ved den Indflydelse, de have udøvet paa Landmændene i Henseende til Byggets Behandling. De have fristet Landmændene til at høste Kornet meget tidlig, for at faa Byg med en hvidagtig, tynd, gjennemfigtig Skal — som Kjøbmændene selv synes om, men som Bryggerne ikke synes om, ja med andre Ord slet ikke ville bruge — og de have fristet Landmændene til at banke Kornet itu saaledes, at Enden af Kjøernen, altsaa der hvor Rimen sidder, som oftest er slaaet af, hvorved Spirekraften tabes. Naar en engelsk Brygger seer paa en Prøve af Byg og blot seer, at der er nogle Korn deriblandt, der ere saadan beklafne, vil han ikke have Bygget. Bryggerne sige: Lad Bygget være staktet, naar det blot ikke er slaaet itu. Det er muligt, at Kjøbmændene endnu ikke forstaa dette, men man maa haabe, at de med Tiden komme paa det rene dermed.

Som nævnt før, har det for praktiske Folk viist sig, at den langsomme Udvikling er af stor Betydning for Byggets Udvikling som Maltbyg. Hvad det nu er, der skeer derved, ja derom skal Taleren ikke disputere med en saa lærd og dygtig Mand som Hr. Adjunkt Grønlund, men han maa dog udtale, at han ikke er bleven overbevist om Rigtigheden af Hr. Grønlunds Anskuelse. I et Bærf, som er udkommet for en Del Aar siden, og som Hr. Grønlund vistnok kjenner, nemlig Nowackis Undersøgelser angaaende Hveden, er der givet en Beskrivelse af, hvorledes Hveden udvikler sig, og i dette er paavist, at Cellerne fra Begyndelsen ere fyldte med et Protoplasma, der staer Æggehvidestoffet nær. I dette Protoplasma udvikler Melstøfthjernen sig efterhaanden; bliver Udviklingen nu ufuldstændig, er Melstøfthjernen ligesom støbt ind i dette Protoplasma, og Kornet bliver da gjennemfigtigt, glasagtigt og haardt, hvorimod, naar Udviklingen er fuldstændig, Protoplasmaet forsvinder og giver Plads for Melstøfthjernen, og Kornet er da i moden Tilstand melet. Den modne

Tilstand deler Tyfterne isvrigt i tre Klasser, nemlig: „gelbreif“, „vollreif“ og „todtreif“, og det synes efter Talerens Erfaring, at den Modenhedsgrad, som for Hvedens Bedkommende kaldes „gelbreif“, er den, det kommer an paa for Byggets Bedkommende; thi vist er det, at det melede Byg har en gulagtig, uigjennemsigtig Skal. Taleren ønsker, at der maa blive anstillet lige saa grundige Undersøgelser med Hensyn til Byggets Udvikling, som det er skeet for Hvedens Bedkommende, og han haaber, saafremt det ikke skeer andre Steder, at det da skal ske paa Carlsbergs Laboratorium. Naar Naturforskerne isvrigt ville studere disse Forhold, naar de ville søge at komme til Kundskab om, hvilken Indflydelse Modningstiden har, maa de søge hen til de Steder, hvor man veed, at Kornet vil blive fuldstændig melet, naar det er fuldmødent, og undersøge det med kortere Mellemrum, og de ville da vistnok ved at undersøge Saalebygget faa at se, at det 8—14 Dage før det er „gelbreif“, er gjennemsigtigt og glasagtigt. Det kan ikke nytte at foretage Undersøgelser herhjemme; thi man er her ikke sikker paa, at Bygget vil være melet, naar det er blevet mødent. — Den ærede Foredragsholder bemærkede i sit Foredrag, at Kallundborgegnen er ganske fortrinlig for Bygavlen, skjønt den ikke havde megen Rødbær, hvorfor ogsaa Nogle mene, at Luftspejlingen her udøver en vis Indflydelse paa Vegetationen. Taleren skal tillade sig at opstille en anden Hypothese, nemlig den, at de i vort Land begunstigede Egne med Hensyn til Bygavl skyldes de ringe Temperaturforandringer i Væxtperioden denne Begunstigelse. Af den meddelte Oversigt over Temperaturforandringerne i Norwich og andre Steder fremgaaer det jo nemlig, at den Egn i England, nemlig Norfolk, som leverer det bedste Byg, har en temmelig egal Temperatur; der er ikke store Svingninger opad eller nedad, og de Dele af vort Land, som ligge nær ved Havet, have til en vis Grad den samme Fordel; i Regelen er dér ogsaa en højere Grad af Fugtighed i Atmosfæren end inde i Landet. Taleren nærer stor Tvivl, om det vil lykkes at dyrke Maltbyg paa Højsletter længere inde i Landet; ham er det i alt Fald ikke bekendt, at slikt finder Sted. At der i Saaleegnen avles godt Byg, ligger naturligtvis i, at der er en Floddal; dér vil altid være en mere jævn Fugtighed tilstede i Luften end paa højere Punkter. Derfor tør Taleren turde give Landmændene et Raad, vilde han sige til dem, at de burde rette deres Bestræbelser paa at prøve Dyrkning af fint Maltbyg fortrinnsvis paa lavere liggende Strækninger og især i Nærheden af Havet, og ikke prøve Lykken paa Bakker; thi det turde være tvivlsomt, hvorvidt det vilde være heldigt.

Der har ved denne Lejlighed ogsaa været Tale om, hvilken Betydning det vilde have at indføre Byg til Udsæd, og Taleren

skal paa det varmeste anbefale at indføre saadan. Hvis vi skulde komme saa vidt, at vi fik vor Jord bragt i en saadan Tilstand, at den kunde sammenlignes med Saaleegnens, behøvede vi det maatte ikke, men saa længe vor Jordbund og dens Kultur ikke tilfredsstiller de Fordringer, som det fine Maltbyg stiller, er det nødvendigt, og her kan Taleren tale af Erfaring, thi han har seet, hvilken Indflydelse det har at bruge god Udsæd. Da han for en Del Aar siden bestjættigede sig med dette Spørgsmaal og brugte engelsk Byg og Saalebyg til Maltning, lod han Landmændene faa Prøver deraf til Udsæd. Kornet tabte imidlertid hurtig fine gode Egenstaber; til Nød kunde man det første Aar erkjende, at det var mere melet end ellers, men i det andet og tredje Aar var denne Egenstaber næsten forsvunden. Kun paa ganske enkelte Steder ved Storebælt, navnlig paa Fyen, beholdt Bygget fra Saaleegnen sin megede Karakter. Ganske vist var denne Egenstaber kjendelig aftagende Aar for Aar, men Kvaliteten var dog bedre end paa de øvrige danske Øer. Om man nu fra Kallundborgegnen skulde faa Byg til Udsæd, der egnede sig bedre for vort Klima end udenlands fra, skal Taleren ikke sige noget om, men man bør under alle Omstændigheder, naar man seer, at Bygget gaaer tilbage i Kvalitet, skaffe sig nyt Byg af bedre Kvalitet til Udsæd.

Kammerjunker Haffner troer, at enhver Landmand — ikke blot de, der have været tilstede og hørt hvad Hr. Jacobsen har fremsat, men ogsaa de, som ikke have været tilstede, men som senere læse Referatet af hans Udtalelser — vil være Hr. Kaptajn Jacobsen taknemmelig for de Bemærkninger, han har fremsat og ikke mindst for den, som angaaer Byggets Farve; thi det er jo noget, som har en meget væsentlig Betydning for Producenterne, og man maa haabe, at Kjøbmændene efterhaanden ville bøj sig for denne Autoritet.

Grosserer Lund vil ikke undlade at gjøre et Par Bemærkninger, efter som man har taget lidt vel haardt paa Kjøbmændene. Taleren har i over 30 Aar handlet med Byg og er i den Tid kommen til det Resultat og vistnok Flere med ham, at Farven har ikke saa lidt at sige, hvorfor man naturligtvis maa se hen dertil, tilmed naar man derved opnaar den Fordel at faa 1—2 sh. mere for sine Varer. Taleren skal iøvrigt indrømme, at det mørkere Byg kan være lige saa godt til Maltbyg som det lysere, men som sagt, Kjøbmændene maa stille sig efter, hvad Kjøberne forlange, og han skulde meget beklage, om Landmændene skulde være bleone skadede derved. Naar der her ogsaa er blevet talt om Svøden, skal Taleren ikke undlade at bemærke, at de Egenstaber, der forlanges hos Svøden, ere ikke de samme som de, der forlanges hos Bygget; thi medens man for Byggets Vedkommende forlan-

ger, at det skal være melet, forlanger man af Sveden, at den skal være glasfæt, og de bedste Sorter i saa Henseende, de, som betales med højeste Pris, komme fra Ungarn. Herhjemme kunne vi ikke saa denne Glasfæthed i Sveden, fordi Temperaturen er for kold. Hvor man i Tyskland tager Svede efter Roer, faaer man Svede af melet Bestaaffenhed; den kan imidlertid ikke anvendes til Møllerbrug, men derimod til Stivelse.

Overlærer Lacoppidan. Som Bidrag til Belysningen af den Betydning, som Byggets Farve har for Kjøbmanden, skal Taleren meddele, at i 1850 saa han en Kjøbmand soovle Byg, som skulde exporteres til England, for at give det en smuk Farve. Det er dog imidlertid tvivlsomt, hvorvidt en saadan Behandling af Bygget har bragt nogen Fordel.

Kammerraad Andersen. At tørne Bygget for stærkt maa absolut være skadeligt; men Taleren er ogsaa overbevist om, at man kan fjærne Stakkene uden at bestadige Kornene, naar Kørningen blot skeer paa rette Maade. Kornet bestadiges navnlig ved at tørne paa Tærskemaskine; kørner man derimod paa Kørnemaskine, ved hvilken Kørningen skeer ved Hjælp af en Cylinder, der drejer sig om en med Knive besat Axe, kunne Kornene ikke tage Ståde. Om Stakkene ere nogle saa Finier kortere eller længere, har ikke nogen Betydning med Hensyn til Spireevnen, naar blot Kornet vedbliver at være helt.

Redaktør Frederiksen. Hr. Overlærer Lacoppidan bemærkede, at han kun havde havt lidt Glæde af at udsende godt Saa-korn, og at det efter hans Mening kun var visse Egne i Landet, der paa Grund af Forholdene vare særlig gunstige for Bygavlens. De Herrer Grev Ahlefeldt og Kaptajn Jacobsen have udtalt sig i modsat Retning; begge have erfaret, at man ved at anvende godt Saa-korn har opnaaet at avle godt Maltbyg, hvor man ikke uden dette var istand dertil. Disse modsatte Erfaringer vidne om, at der vistnok findes Egne, hvor fint Maltbyg ikke kan avles, men at der er mangfoldige Egne her i Landet, i hvilke man nu høster Byg af slet Kvalitet, men i hvilke man ved simple Midler vilde være i Stand til at høste godt Byg. Da Taleren var Landmand, forpagtede han en Gaard, om hvilken man sagde, at den ikke vilde levere saa godt Byg som det, han var vant til at høste hos sig selv. Taleren mente, at det Modsatte maatte være Tilfældet, thi Gaarden havde bedre Byggjorder end hans egen, og det viste sig ogsaa, at han fik Ret. Gaarden leverede melet Byg, som var af betydelig bedre Bestaaffenhed end det, Taleren høstede paa sin egen Gaard. Hvad Farven angaaer, da maa den væsentlig rette sig efter Aarets Farve. Naar England har et gunstigt Aar eller selv leverer Byg af god Farve, maa ogsaa det Byg, der indføres til

England, have en god Farve for at blive betalt paa det engelske Marked; er det Mobsatte Tilfældet i England, sees der igjennem Fingre med Farven paa det indførte Byg. I ethvert Tilfælde er Farven ikke et saadant Hovedpunkt som den megede Beskaffenhed; men navnlig er den lyse Farve, som tyder paa Umodenhed, ikke heldig. Iblandt de cirkulerende Prøver er der som sagt ikke jydsk Byg, men Taleren skal indrømme, at der i sidste Aar er produceret smukt Byg i Jylland, hvilket man ikke hidtil har holdt for muligt. Til en æret foregaaende Taler, der stillede en Forespørgsel angaaende Udsædens Tæthed, skal Taleren bemærke, at det vistnok maa ansees som en almindelig Regel, at jo tidligere man saar, desto tyndere maa Udsæden være, og omvendt; det anføres i ethvert Tilfælde i England og ogsaa i Elsass. Naar Hr. Adjunkt Grønlund udtalte, at de klimatiske Forhold ere et ukjendt Omraade, et Omraade, med Hensyn til hvilket der ingen Erfaringer foreligge, da troer Taleren ikke, at man kan sige dette. De almindelige klimatiske Forhold i de Lande, der bevislig præstere gode Maltvarer, selv hvor Jordbundsforholdene ikke ere overordentlig gode, maa vistnok være en Maalestof for, hvad der maa ansees for de bedste klimatiske Forhold. Herhjemme er det jo bekjendt, at hvor der findes god Bygjord næved de vestlige Kyster, høstes de fineste Maltvarer, og om end Kallundborg-egnen har mindre Rædbør end mange andre Egne her i Landet, er det dog i Almindelighed saaledes, at de Egne, der ligge ved Havet, have en fugtigere Atmosfære end Egnene inde i Landet, hvilket jo har en ikke ringe Betydning for Byggets Udvikling.

Kammerjunker Haffner har naturligvis, naar han har talt om Byg af mørk Farve, ikke ment Byg af slet Farve. Taleren har iøvrigt kun spurgt om, hvad Grunden er til, at Kjøbmændene ikke ville betale virkeligt Maltbyg med den højeste Pris, men holde paa den lyse Farve, som fremkommer ved, at Bygget høstes for tidlig, og som, hvad Hr. Kaptajn Jacobsen ogsaa fremhævede, ikke har den Betydning, som Kjøbmændene ville tillægge den. Netop derved, at Kjøbmændene benytte denne Fremgangsmaade, bevirkes, at Producenterne lokkes til at fremkomme med Varer, som ikke ere virkelige Maltvarer, og som kun kunne bringe os i Miskredit.

Kaptajn Jacobsen: Grunden dertil er ikke saa vanstelig at forstaa; det er fordi der i den lyse Farve ligger noget bestillende, noget tiltalende, og desuden maa man jo ogsaa huffe paa, at Byg bruges til andet end til Malt. Da Taleren før saa Prøven af den kaliforniske Byg, skal den ogsaa ham i Øjnene, indtil han havde undersøgt den. Det Tilløkkende, der er i den lyse Farve, giver Byg med denne Farve en vis Værdi i Kjøbmændenes Øjne, ja kort sagt i alle deres Øjne, som ikke vide, hvad

det kommer an paa i Bryggerierne. For at Taleren imidlertid ikke skal blive misforstaaet, vil han sige, at Bryggerne i England ogsaa lægge Vægt paa en smuk Farve. Naar man i England har avlet Byg med en smuk lys Farve, sætter man ogsaa der Pris paa, at det Byg, der tilbydes fra Udlandet, er lyst; men den hvidlige Farve, som Bygget faaer, naar det høstes for tidlig, er absolut forkastelig, og skjøndt det kan være, at Kjøbmændene, naar Bygget vejer godt, kan sælge det til antagelige Priser, vil det dog være den største Synd, om dette Forhold fortsættes, thi derved faaer det danske Byg et slet Renomé i England, og man vil da aldrig faa de engelske Bryggere til at komme bort fra den Tanke, at det danske Byg er slet. Byg af hvid Farve burde banlyses, og Kjøbmændene burde lære at indse, at det er fordærveligt for Byghandelen.

Grosserer, Etatsraad Carse skal som Kjøbmand bemærke, at det ingenlunde forholder sig saaledes, at Kjøbmændene i Almindelighed ere af den Mening, at Bygget skal være lyst for at kunne sælges med Fordel. Taleren kan i saa Henseende henvise til det Foredrag, som Grosserer Buggaard holdt ved Landmandsforsamlingen i Kjøbenhavn i Maret 1869. I dette Foredrag lagde Grosserer Buggaard netop Landmændene paa Sinde ikke at høste Bygget for tidlig. For sit eget Vedkommende skal Taleren sige, at han ogsaa sætter Pris paa, at Bygget ikke høstes for tidlig, og at det har en straagul Farve.

Kaptajn Jacobsen: Ganske vist er der fra Kjøbmænds Side kommet Advarsler mod at behandle Kornet paa en urigtig Maade, men disse Advarsler ere kun komne fra en eller ganske enkelte Sider, og hvorfor? Fordi disse ere kyndige og den største Del af de øvrige ukyndige, og det er disse sidste, som Taleren har villet ramme, men ikke de kyndige.

Adjunkt Grønlund: Naar man antager, at det blege, hvidlige Byg har en tynd Skal, fordi det er høstet for tidlig, gjør man sig skyldig i en Fejltagelse. Det blege Byg har ikke nogen tyndere Skal end det megede Byg, hvorom Taleren har overbevist sig ved en stor Mængde mikroskopiske Maalinger. Det, der gjør Bygget hvidligt, ligger ikke i Skallen, men i Kjærnen; der finder nemlig det højt mærkelige Tilfælde Sted ved Bygget, at Byggets Skal ikke tiltager, efterhaanden som Modenheden skrider fremad, men tværtimod aftager; i grøn Tilstand er Skallen tyk, men bliver efterhaanden tyndere og tyndere. For Hvedens Vedkommende er det samme paavist.

Grosserer Lund: Kjøbmændene forstaa godt at bedømme Korn, men hver for sig maa de naturligvis søge efter den Vare, som de kunne blive af med.